LÁNYTÜKÖR

Németh Annamária, a Mező Imre úti szlovák anyanyelvű általános iskola hatodikosának szavai nagy elismerést váltanak ki a lányok körében.

— Hogy mitől rossz egy osztályközösség, arról beszélhetnénk! Meg hogy ki a dedós. Odajön hozzád egy gyerek. Nem is jó tanuló, nem is nagyon okos és egyszerűen bokán rúg. A többiek meg azt mondják, hogy szerelmes. Szép kis szerelem.

— És a lányok?

— Hát... A lányok se különbek. Valaki megvesz egy csatot, erre azt mondják: milyen ronda! Másnap meg mindenki ugyanolyan csatot hord a hajában.

— Ha választhatnátok, fiúk vagy lányok lennétek inkább?

Két lány a „fiúsításra" szavaz, a többiek maradnának lányok. Bár abban megegyeznek: a lányokra nehezebb sors vár, mint a fiúkra.

— Egy nőnek mindig nehezebb — szögezi le Kovács Hajnalka, a II. kerületi, Marcibányi téri általános iskola hatodikosa. — Mi hárman vagyunk testvérek, anyukám dolgozik, meg ellát bennünket. Igaz, segítünk neki, de azért a munka nagyja csak az ő vállán van. Esténként főz, pedig olyankor már nagyon fáradt. És akkor hazajön apukám. Ő is fáradt és az egész napi munka után ideges is, és akkor azt kérdezi: na mi van, hol a vacsora? Mit csinálsz te egész nap?

A lányoknak, egy kivétellel, van testvérük. Amikor megkérdezem, ha ők dönthetnének, milyen testvért választanának, egységes a válasz: nagyobb fiút!

— Mégiscsak jobb, ha bátyja van az embernek! — mondja Kocsis Gabi, a Fenyves utcai iskola hatodikosa. — Különösen egy lánynak. A nagyobb fiú meg tudja védeni, meg aztán később vele elmehet mindenhova. Ha az ember a kisebb, hát akkor neki kevesebbet kell dolgoznia.

Széles Ági somolyog: ő tudja, milyen is a sora egy húgnak. Nem szól, csak rásandít a bátyjára. Tamás visszanéz. Tekintetükből látom: a témának otthon még lesz folytatása.

— Lányt akarok!

A fiút, aki a telefonban ilyen határozottan állítja követelését, Kiss Csabának hívják. Telefonja rendkívüli: így keres magának levelezőtársat.

— Miért éppen lány legyen?

— Mert egy nyolcadikos fiúnak már szüksége van a lányok barátságára. Az osztályunkba csupa fiú jár, vannak is fiúbarátaim. Jó lenne, ha barátkozhatnék lányokkal is.

— S hogy képzeled el a dolgot?

— Hát úgy, hogy levelezünk. Ő is ír, én is. Bemutatkozunk egymásnak, meg elmondjuk a véleményünket a világról. A többit majd meglátjuk. Sürgős lenne, mert szüleim elváltak. Eddig anyukámnál laktam Budapesten, most megyek fél évre apukámhoz Szegedre. Ott egy kicsit egyedül leszek. Hiányozni fognak majd az osztálytársak. Anyukámmal megbeszéltük: jól jönne egy levelezőtárs.

— Mit illik tudni rólad egy lánynak?

— Barna a hajam, 174 centiméter magas vagyok, barna a szemem is. Szeretek zenét hallgatni, de még jobban olvasni.

— És milyennek képzeled azt a lányt?

— Legyen okos, de nem muszáj túl jól tanulnia. Inkább csöndeset szeretnék, mint hangosat. Nem muszáj túl szépnek lennie, de azért legyen csinos. És ne nagyképűsködjön. Szeretném szerénynek szeretni.

Major Árvácska
Fotó: Karasz Lajos

ZSIBONGÓ

MIKOR USZIBÓL JÖVET

sorba álltunk a buszmegállónál,
Johan végigfutott mellettünk,
és minden lányra ráhúzott
a nedves fürdőrucijával.
Mindegyikre, csak rám nem.
Mónika azt mondta, biztosan komál engem.
Nem tudom . . .
Hátha csak kifelejtett?

(Tótfalusi István fordítása)

MASNIS ŐRSI

Szolid kis délutáni őrsi gyűlésre.

A PAJTÁS MEGKÉRDEZTE...

Gál József és Fa Nándor hajója, a Szent Jupát öt hónapja szeli a világtengerek habjait. Mit jelent vajon a távollét egy feleségnek?

— A székesfehérvári MHSZ-rádiósok jóvoltából naponta beszélhetek a férjemmel — mondja Gálné Bernáth Judit —, így egy kicsit részese lehetek az utazásnak én is. A fiúk egyébként jól vannak, bár nem gondolták volna, hogy ennyire nehéz lesz a vállalkozás.

— Ön nem ellenezte az utazást?

— Tudtam, hogy ez férjem gyermekkori álma. Így fogadtam el őt, amiben lehetett segítettem is. Egy baj van: borzasztóan lassan telik az idő.

— Nincs honvágyuk a fiúknak?

— Ha lehente, hazaszaladnának egy pár napra, de a vállalkozást semmiképpen sem hagynák abba. Elvégre erre készültek egész életükön át.

MEDVECSALOGATÓ

Lássuk a medvét! — követelik a lányok, de a rejtélyes férfiú — ki tudja miért? — még a nőnapon is inkognitóban szeretne maradni.

BÉBIBÚ

Kérdés: majd az igazi is ilyen némán tűri?

LEGÉNYKÉRŐ

Legalább egy évben egyszer merj a szemembe nézni!

FÉRFIFÚVÓS

A fiúk meg csak fújják a magukét...

AZ ISKOLAPADBAN

Első osztályosnak lenni — az élet második kezdete. Nehéz, mégis szép. Az iskolapadban még minden lehet az ember.

HÖLGYVÁLASZ

Hölgy, válassz egy jó könyvet!

KICSI MÉG, DE MÁR NŐ

— Mit szóltok a nagyestélyimhez?

POP-REJTVÉNY

Dévényi Tibor kérdezi: mi a képen látható népszerű külföldi együttes neve? 10. Opus, 86. Matt Bianco, 70. Duran Duran.

ZSIBONGÓ

KINEK VAN IGAZA?

VITA

Kíváncsiak vagyunk, miként vélekedtek arról, ami a Sas őrsben Gábor és Jóska vitájában hangzott el. Hogy érdemes-e úttörőnek lenni, s hogy az őrsben „dögunalmas" minden.

Nálatok is az? Írjátok meg sürgősen. Azzal segíthettek legtöbbet a sasoknak is, ha saját életetekből, őrsötök hétköznapjaiból elevenítetek fel néhány jellemző példát. A leghasznosabb levelek írói a televízióban szerepelnek majd, ahol szövetségünk főtitkárával, Varga Lászlóval kerekasztal-beszélgetésen találkozhatnak.

A vita folytatódik. A hozzászólásokat folyamatosan közöljük.

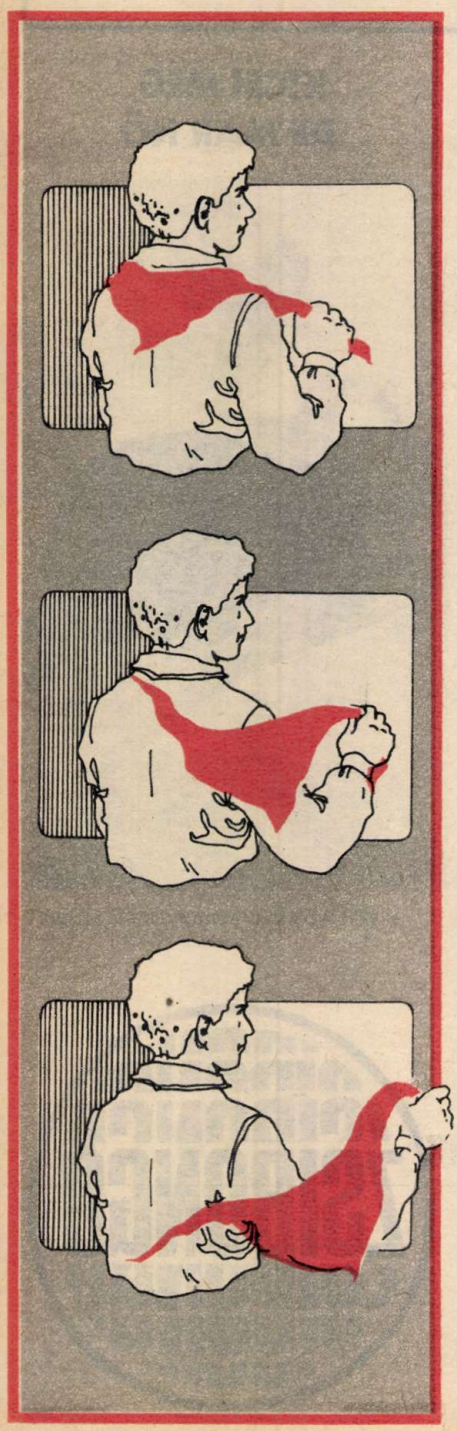

EGYETÉRTEK ZSUZSÁVAL

A Pajtás január 30-i számában olvastam Debreceni Zsuzsa hozzászólását. Egyetértek a véleményével. Én is őrsvezető vagyok, s tapasztalatból tudom, hogy milyen nehéz egy őrsöt vezetni. Játszótárs mindig akad, de ha munkára hívja a gyerekeket, sokan csak a hátukat mutogatják. Gábornak is lehettek gondjai, de ő csak Jóskát ugráltatta. Javaslom, hogy váltsák le minél előbb, és válasszák meg helyébe Jóskát. Hiszen eddig is mindent ő végzett el.

Kun Tünde, Gerendás, Jambrik J. u. 6.

TÁRGYALÁST JAVASLOK

A január 9-i, 16-i és 23-i Pajtásban megjelent vita szereplőit öt csoportba osztottam: a) Jóska, b) Gábor, c) akik békítik őket (H. Pista és barátai), d) akik szítják a tüzet (S. Bandi), e) akik csak a vita kezdeténél szerepeltek (Imi, Sanyi bácsi).

Hogy ki miben volt hibás? Szerintem Gábor túlságosan önkényesen viselkedett az őrssel. Jóska szembeszállt vele, holott, ha szól a rajvezetőnek, simán lemegy az ügy. S. Bandi mérgesítette el a helyzetet, mert egymásnak uszította a volt barátokat. Sanyi bácsi is hibás, hiszen túlságosan erőlteti a jó tanulást, de később adja ki a feladatokat. Imi azért, mert elfogadta Zánkát, pedig tudta, hogy ez tulajdonképpen nem jár neki. Az egész őrsöt azért hibáztatom, mert tagjai felelőtlenül szavazgattak. Imi üdültetését elintézhették volna úgy is, hogy nem bántják meg Jóskát. Sajnos kialakult az a helyzet, hogy mindenki követett el baklövést. Javaslom a vita összes szereplőinek, üljenek le, tárgyalják meg az ügyet, és békítsék ki a két fiút.

Nagy Zsigmond, Budapest, XIII., Hajdú u. 16.

BANDIT HIBÁZTATOM

S. Bandit nagyon elítélem, mert kihasználta, hogy Gábor és Jóska vetélytárs lett. Úgy vélekedett, ha minél tovább veszekednek, annál később foglalkoznak majd vele, pedig rá aztán ráfért volna! Gábor a vita hevében lehet, hogy Bandinak címezte: „Rágalmazóknak nincs helye közöttünk", de ha Jóska helyében vagyok, én is magamra veszem. És lehet, hogy hasonlóan cselekszem. Egy őrsvezető egyenesen beszéljen.

Szilágyi Andrea, Budapest, XI., Haraszti u. 14.

HELYETTÜK NEM DÖNTHETÜNK

Az őrsvezető csak javaslatot tesz, szervez, irányít, de az őrs dönt!!! Ha úgy határoz, hogy Jóskát kizárják ami a legnagyobb igazságtalanság lenne), Gábor megtilthatja, hogy eljárjon őrsikre. De nem így! Csodálom, hogy Gábor még őrsvezető (ha egyáltalán az). Mi, levélírók, nem dönthetünk a sasok helyett. Nekik kell egy kicsit az őrsüket is átszervezni. Nem csinálhat mindent egy ember úgy, hogy a többi csak nézi!

Orgován Eszter, Budapest, III., Szentendrei u. 28.

BÁNTANA, HA MÁST KÜLDENÉNEK...

Egyik osztálytársammal a közeljövőben megyünk Zánkára. Engem is bántana, ha hirtelen mást küldenének el helyettem. De megértem Imit és helyzetét. A sok munka után ráfért egy kis „más élet". Persze, van abban valami igazság, hogy a barátjának jobban kedvez az ember.

Fodor Szilvia

ÉN IS PIPA LETTEM VOLNA...

Igaza volt Gábornak. Én is pipa lettem volna, ha valaki a karneválon kihúzza alólam a széket (még ha a barátom is). Ahhoz meg semmi köze sincs Jóskának, hogy Gábor kit küld Zánkára. Semmi kétség, Jóska irigyli Gábort vagy Imit.

Kemenczei Tünde, Perbál, Általános Iskola

Leveleteiket továbra is várjuk, címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397. A borítékra írjátok rá: KINEK VAN IGAZA?

Ez itt az „üvegházunk", benne kedvenc aranyhörcsögeink, Dani és Gerzson. A kisöcsém pedig majdnem annyi idős, mint Zoli. Egy biztos. A strandon borzasztóan vigyázok majd rá

Tavaly nyáron, az egri strandon, a hirtelen támadt zűrzavarban a fürdőzök először talán nem is gondoltak arra, hogy a medence szélén fekvő kisfiú életét egy másik gyermek mentette meg. A hír azonban gyorsan elterjedt, s a fürdővendégek egymás után fejezték ki elismerésüket a bátor életmentőnek, Balázs Eszternek. Tettének híre később eljutott egészen a Minisztertanács elnökéhez, Lázár Györgyhöz is. Ő írta alá az Életmentő Emlékérem adományozásáról szóló dokumentumot

ZOLI ÉLETBEN MARADT

Éreztem, itt nincs idő segítséget hívni, nekem kell kihúznom

A kazincbarcikai Május 1. úti Általános Iskola 5/a osztályában éppen matematikaóra van. A tanulók dolgozatot javítanak, azt a matematika dolgozatot, ami Eszternek ötösre sikerült, pedig . . .

— . . . pedig Eszter közvetlenül a dolgozat megírása előtt, két hétig beteg volt — mondja Jakab Mária igazgatónő. — Ez jól mutatja, hogy szorgalmas gyerek. Bizonyítványában is csak ötös található.

Lássuk hát, milyen az a kislány, aki mindenből ötös, ráadásul még életet is mentett? Szerény, mosolygós, kedves. Szerénységét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy arról a bizonyos nyári napon történtekről pajtásai is csak akkor szereztek tudomást, amikor január 24-én átvette a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács elnökétől a kitüntetést.

— Nagymamánál nyaraltam Egerben — kezdi a történetet. — Azon a napon elmentünk a strandra. Én bementem a vízbe, és arra figyeltem fel, hogy az a kisfiú fel s alá merülget. Aztán egyszer túl sokáig maradt a víz alatt. Először arra gondoltam, ilyen sokáig bírja levegővétel nélkül, de pár másodperc múlva már bajt éreztem. Azonnal lemerültem, felhoztam, majd a nyolcéves fiút a medence széle felé vittem. Ott kiabáltam nagyinak, s ketten kiemeltük. Aztán már jöttek többen, meg az úszómester is.

A salgótarjáni kisfiút, a 8 esztendős Baranyi Zoltánt, a helyszínen végzett szakszerű életmentést követően kórházba szállították, ahol még négy napig kezelték. Ha Eszter nincs ott, vagy nem cselekszik olyan gyorsan, akkor . . .

— Mit éreztél?

— Furcsa érzés volt, ahogy ott fogtam az eszméletlen fiút, de akkor tudtam: cselekedni kell! Utána olyan jó volt, hogy meg tudtam menteni az életét, és a szüleinek is milyen jó lehet . . . , hogy életben maradt.

Eszter a Dongó őrs vezetője. Megkérdeztem néhány őrsbeli társát, mi a véleményük Eszterről, és nemes tettéről? „Büszkék vagyunk rá. Először szerénykedett, de úgy érzem, megérdemli az elismerést, a miénket is." (Barna Szilvia.) „Azért választottuk őrsvezetőnek, mert tettre kész, okos." (Bacskovszky Anett.) „És az őrsünket is rendesen vezeti." (Bodnár Tímea.)

— Még aznap hazatelefonáltak nekünk — mondja az édesanyja. — Első pillanatban nem is fogtam fel, mi történt. Aztán olyan jóleső érzés áradt szét bennem, örültem, hogy tudta, mi a dolga . . .

Kép és szöveg:
Mészáros István

Tragikus baleset során életét vesztette az amerikai Challenger űrrepülőgép hét űrhajósa. Az áldozatok között volt a 37 éves Christa McAuliffe tanárnő is. A szovjet tudósok róla – és Judith Resnikről, az űrrepülőgép másik női utasáról – nevezték el a Vénusz újonnan felfedezett kráterei.

EGY ÓRA ELMARADT...

Nem tudom, milyen lehetett a katedrán.

Úgy őrzöm magamban most már mindig, ahogy a filmfelvételeken láttam, mosolygósan és fiatalon. Mosolyog, amikor az alelnök bejelenti: tizenegyezer közül ő a kiválasztott; mosolyog, amint családjától búcsúzik; mosolyog az első súlytalansági gyakorlatok alatt.

Nem tudom, mit csinálhatott azokban a pillanatokban. Talán arra gondolt: szüksége lesz egy fésűre a tévéközvetítés előtt. Vagy semmire sem gondolt. Birkózott az erőkkel, amelyek egyszerre kötötték volna a Földhöz és emelték volna a magasba, a végtelenbe. Minden oké, Christa? – kérdezhette valaki. Ő bólintott. Oké. Hetvenkét másodperc volt az egész. Hetvenkét lassú koppanás. Mint az ember szívverése.

Az utolsó pillanatok odalenn, a Földön, a nevetésé voltak. „Potyautas!" – mondta évődve Ron, a fekete katona. Christa valamit válaszolt, összemosolyogtak. Nagyon unhatták már a kötelező ceremóniát. De hát a világ ilyennek akarta látni őket: jókedvűnek és mosolygósnak. Én pedig megtanultam Oriana Fallacitól, a híres olasz újságírónőtől: az űrhajósok kemény emberek. A legkeservesebb helyzetekben képesek a legnagyobbakat nevetni.

Aztán eltolták a lépcsőt, még hallani lehetett a távolodó autó zúgását. Magukra maradtak. A számítógép megkezdte a visszaszámlálást, magukban vele számoltak. Várták, hogy túljussanak azon a mindent eldöntő kilencven másodpercen. A hetvenkettedik másodpercben nyílt ki a halálos rózsa.

Christa McAuliffe tanárnő nem tarthatta meg űrbéli óráját.

Pedig arra készült, a feladatok közül talán a legnemesebbre: tanítani akart. A súlytalanságról akart beszélni odaföntről osztályának, s az amerikai gyerekeknek. Velük együtt **tanulhattuk volna mi** is a végtelent, amelynek igazi részesévé éppen a tanárnő által válhattunk volna.

Hiszen az űrhajósokat mindig is csodalénynek tekintette a világ. Kivételes képességű, küldetéses emberek, akikre mi, földi halandók felnézhetünk csupán, útjukat nem követhetjük soha. De most jött egy tanárnő, fiatalon és mosolygósan. A katedráról érkezett, hogy felléphessen egy másik, nagyobb katedrára. Fizikát akart tanítani, és megértetni velünk, földhözragadtakkal a súlytalanságot. Ez a tanárnő mindannyiunk lehetősége volt. Lám, ha ma ő mehet, ez az egyszerű kétgyermekes asszony, akkor holnap a világűr miért ne lehetne a miénk? Ha ő megteheti, miért ne érezhetnénk mi is egyszer, amit mindenki az űrben: odafönn lenni az igazi gazdagság. Az óra, amit a tanárnő ígért, maga volt a jövő reménye. Kuporogsz a budapesti bérház foteljében és tanulod a végtelent.

Egy óra most elmaradt, Christa tanárnő mégis oktatott bennünket. Jönnek majd újabb tanítók. A mi kötelességünk az, hogy még hívebb tanítványok legyünk.

M. Á.

KÖNYV

A Móra Kiadó márciusi kínálatában az újdonságok mellett számos nagysikerű regény felújított változata is megtalálható. Bizonyára örültök majd Kipling: A dzsungel könyve tizenharmadik kiadásának. Itt az alkalom, hogy beszerezze, akinek még hiányzik a polcáról.

Janikovszky Éva Aranyeső című regénye is a legkeresettebb könyvek közé tartozik. A Csíkos sorozatban ezúttal harmadik kiadásban lesz hamarosan kapható.

Tavaly jelent meg utoljára a Gyermekenciklopédia utolsó kötete. A sorozat folytatásaként olvashattátok Varga Domokos Ég és föld című ismeretterjesztő munkáját. Sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint, hogy hetek alatt eltűnt a könyvesboltok polcairól. Második kiadása ugyancsak márciusban lát napvilágot.

Új kötet, de régi történetet folytat Robert Leeson Újra a Kincses szigeten című műve. A nagy regényeknek ugyanis egy hibájuk van, hogy véget érnek. A hibát kiküszöbölendő Leeson továbbmeséli Stevenson híres „Kincses sziget"-ét.

Bálint Ágnes parányi tündérvilágba vezet minket „Tündér a vonaton" című könyvében. A regény hősnője, a Tündér, egy virág kelyhében éldegél Anyóka kertjében. Történik azonban, hogy Anyóka pestre utazik rokonlátogatásra. Szeretteinek tömérdek virágot gyűjt össze, így akaratlanul magával viszi a gyanútlan virágtündért. A Tündér elszabadul a vonaton, s az egyik ülés támlájában kezd új életet...

Balogh Béni „A rabló lovag aranyai" című összeállítása a Delfin sorozatban jelenik meg. Történetei a honfoglalástól az 1848-ig terjedő időszak észak-magyarországi regéit, mondáit dolgozzák fel. Szerepel benne az igazságos Mátyás, hiteles képet kapunk a török elleni harcokról, a tatár, török, német szorításban élő kis ország mindennapjairól, a vitézi életről, egyéni hőstettekről és a nép hazaszeretetének közösségi erejéről.

Nagyokat kacagtunk nemrég Rónaszegi Miklós: „Gézengúzok és az idegenforgalom" című kisregényén. A folytatás is pompás szórakozásnak ígérkezik. A „Gézengúzok", Tercsi, Karcsi és Berci ezúttal a Balatonnál keresnek kalandokat.

Herciková cseh írónő regénye, az „Andersen kisasszony", a Csíkos sorozat új darabja. Hősnője, a tizenhat éves Andrea, élénk képzelőtehetsége miatt kapta az Andersen nevet. Nem elég, hogy minden történetet átköltött, a kellemetlen helyzetekből is apró hazugságokkal vágja ki magát.

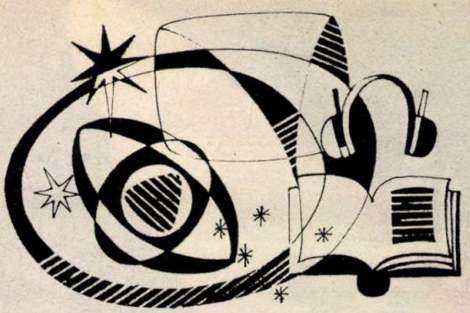

NÉZD, HALLGASD, OLVASD!

Összeállította: R. Simor Katalin

HANGLEMEZ

„Rabolj el!" Ez a Nino együttes első nagylemezének címe. Már a borító is sejteti a zenekar stílusát, a XVII. századot idéző jelmezek romantikus hangvételre utalnak. Ennek megfelelően nincs is a számok között kemény, dübörgő nóta, nincs világmegváltó szöveg... Az érdekesen hangszerelt, szépen kidolgozott dalok — egy-két kivétellel — a szerelemről szólnak, hirdetve a „new romantic" — új romantika — eszméjét, ami oly hosszú idő után, megintcsak az érzelmeket állítja életünk középpontjába. A lemez sikere-sikertelensége megjósolhatatlan, hiszen ez a korong az első, igazi magyar „new romantic" produkció. A „Rabolj el!" természetesen nem kísérlet, a Nino már túljutott az útkeresés stádiumán. Az album mindenképpen színesíti a hazai popzene palettáját.

KIÁLLÍTÁS

Mesevilágba vezet mindkét kiállítás, mely ajánlatunkban szerepel. Az egyiket a budapesti Deák téren, az NDK Kulturális Centrumában rendezték meg azokból a gyermekrajzokból, melyek egy pályázatra érkeztek. A feladat Grimm-mesék illusztrálása volt.

Talán meg sem számlálható már, hány nemzedék nőtt fel a két Grimm testvér mesegyűjteményén, melynek darabjairól nyugodt lélekkel állítható, hogy az egész világon ismertek. Elég csak a Hófehérkére vagy a Hamupipőkére gondolni.

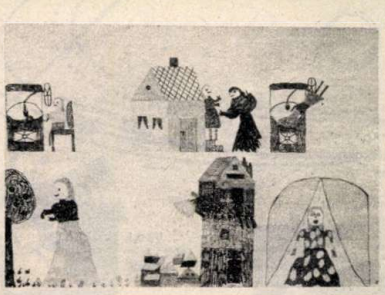

A kiállított gyermekrajzok azt bizonyítják, hogy a gyerekek nemcsak a leghíresebb történeteket ismerik. Sokan örökítették meg a „saját" Holle anyójukat, Rigócsőr királyukat vagy rajzolták le, festették meg azt, milyennek is képzelik ők a brémai muzsikusokat.

A másik kiállítás műveinek ihletője nem a fantázia, hanem a valóság. Egyedülálló művész volt a nemrégiben elhunyt Csapody Vera. Üsd fel bármelyik, az utóbbi fél évszázadban megjelent botanikai könyvet, növényhatározót, majdnem biztos, hogy az ábrák, az illusztrációk az ő keze munkái.

A tárlat, melyet a Természettudományi Múzeum rendezett, a Nemzeti Múzeum épületében látható.

FILM

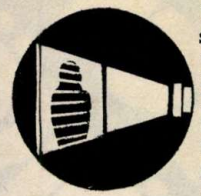

Kaland- és mesefilmekben bővelkedő hónap lesz a március. Kicsik és nagyok egyformán találhatnak maguknak néznivalót.

Aki szereti a rajz- és bábfilmeket, Nagymama címmel láthat színes-kedves mesesorozatot 20-ától a mozikban.

13-án mutatják be a filmszínházak a „Fehér Lótusz" című kínai kalandfilmet. A film 1935-ben, északnyugat Kínában játszódik és a Vörös Hadsereg harcairól számol be történelmi hitelességgel. A csaták szüneteiben Fehér Lótusz, a szép, fiatal lány és a Vörös Hadsereg katonája között életre szóló szerelem szövődik. Ám a háború kérlelhetetlen fordulatai szétszakítják a felhőtlennek induló kapcsolatot.

„A smaragd románca" című amerikai kalandfilm egyúttal krimi is. Főhőse írónő, aki vérfagyasztóbbnál vérfagyasztóbb bűnügyi történeteket eszel ki nyugodt, kényelmes otthonában. Ám egy szép napon rejtélyes levelet kap, s ezzel egy valódi krimibe csöppen. A kibogozhatatlannak tűnő szálak Dél-Amerikába vezetik, ahol egyre több ellenséget, de szerencsére segítőtársakat is talál. A mulatságos történetet, amely természetesen izgalmakban is bővelkedik, március 20-tól láthatjátok.

A „Kövek ura" gonosz mágus, akivel nemcsak Erzsán kilencedik fia, de egy jóságos varázsló lány is szembeszáll. A tisztaság, a szeretet és a bátorság erősebbnek bizonyul minden varázslatnál. A kazah történetben a népmese szabályai szerint győzedelmeskedik a jó és megbűnhődik a gonosz: a kövek ura maga is kőtömbbé változik. Előbb azonban még a film számtalan kalandos fordulatát izgulhatjuk végig a mozikban 27-étől.

A NAGY ÜSTÖKÖS KALAND!

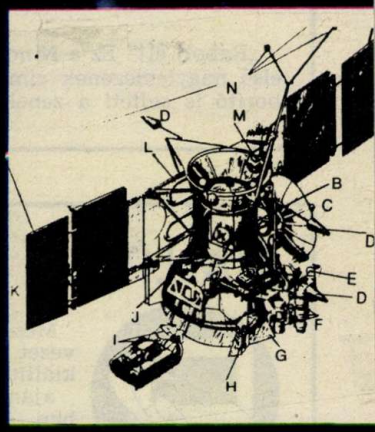

2

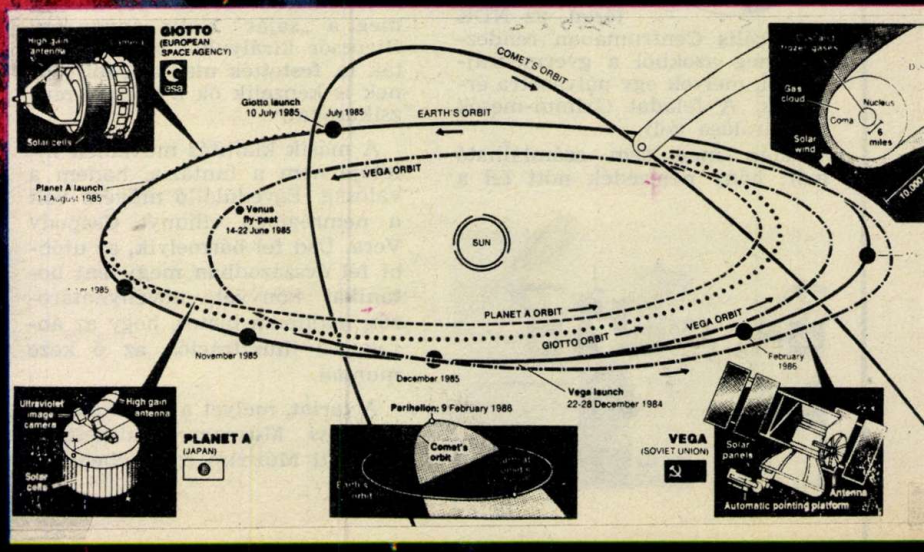

1

A Halley-üstökös 76 évenként ejti útba a Földet vándorlásai során. Hála technikai tudásunk fejlettségének, ezúttal már közelebbi ismeretségbe is kerülhetünk vele. Ha szerencsénk lesz, karosszékből tanulmányozhatjuk a titokzatos látogatót

Most, amikor megjelennek ezek a sorok, reméljük, már zavartalanul megkezdődött (vagy igen rövid időn belül megkezdődik) a tudomány történetében páratlanul álló kísérlet: a Halley-üstökös közeli felderítése!

Azért fogalmazunk kicsit óvatosan, mert hiszen az űrszondáknak több mint 440 napig tartó, továbbá sok-sok millió kilométeres utazás után kellett elérniük az üstököst, és minden baj nélkül megúszniok az apró anyagi részecskékkel, meteordarabkákkal való ütközést. Ez ugyanis a kísérlet kudarcát is jelentené . . .

De bámulatra méltó a szondák teljesítménye. Ha minden jól megy, bekapcsoljuk otthon a tévét, kényelmesen elhelyezkedünk székünkben és – a földi közvetítőlánc segítségével – szinte karnyújtásnyira előttünk a jó öreg Halley! Amelyet ebben a keringési periódusában szabad szemmel még nem sikerült látnunk. Most ugyanis sokkal kedvezőtlenebbek megfigyelési viszonyaink, mint 76 évvel ezelőtt voltak. Legközelebb már csak 2061-ben lesz szerencsénk hozzá – azaz gyermekeinknek, unokáinknak. De most lássuk, mi is történik a leghíresebb üstökös közelében?

Összesen hat szerkezetet küldtek hozzá: két szovjet, egy nyugat-európai, két japán és egy amerikai űrszondát. Közülük a szovjet Vega-1, és Vega-2, valamint a nyugat-európai Giotto (világhírű firenzei festőről nevezték el), érdemel megkülönböztetett figyelmet. De hármuk közül is a legkiemelkedőbb az éppen most esedékes Vega-misszió. E két szonda ugyanis mindent tud, amit ember alkotta szerkezetnek tudnia kell egy ilyen feladat megoldásához, és – büszkén írjuk le – fedélzetükön a legfontosabb mérések közül többet magyar műszerek végeznek el!

Mindenekelőtt tekintsünk 1. ábránkra, (az angol nyelvű feliratok nem zavarnak bennünket): a jobb alsó sarokban az egyik Vega látható; balra lent egy japán szonda; fent pedig a Giotto. Ugyancsak fent, a jobb sarokban a Halley néhány kilométer átmérőjű, anyagdarabokból és vízjégből álló szilárd magja, továbbá az azt körülvevő több ezer kilométer átmérőjű „haj" (latinul: coma); és az abból kiáramló több tízmillió kilométer hosszú, főleg gázból továbbá porból álló üstököscsóva.

Vessünk futó pillantást ugyancsak az 1. ábrán vázolt pályákra. Hogyan is mozog ez a sok szerkezet, valamint az üstökös és a Föld a világűrben – és egyáltalán miként találkoznak a szondák a Halley-vel? Alul középen még egy kis rajz, amely a Föld és az üstökös keringési síkjainak egymáshoz való hajlását szemlélteti. A feketére satírozott vízszintes síkban bolygónk mozog; a világos, hozzá nem túlságosan meredeken hajló sík a Halley pályája. Középen pedig kinagyítva (nem méretarányosan) a Nap, a Föld és az említett szondák útvonala.

Ami számunkra igazán érdekes, azok ilyen sorrendben következnek. A fekete nagy pont a Föld útja, folytonos vonallal jelölve, balról jobbra haladva. A pontozott vonal a Giottóé; a pont-vonal-pont pedig a Vega-szondáké. Fölé jük hajlik a Halley pályája, és az ábrán felül – kissé jobbra, ahol már a hosszú csóva is látható – a Vega-randevúk színhelye: a tervek szerint március 6-án és 9-én!

Itt egy percre álljunk meg. Az egyszerűség kedvéért csak a két Vega pályáját rajzolták teljes körnek (korábban a Vénusz bolygó mellett is elrepültek és méréseket végeztek), és egymást követve érkeznek majd az üstököshöz. De miért ketten? Az ilyen kísérleteknél ugyanis teljesen azonos szerkezeteket küldenek a vizsgálandó égitesthez, egyrészt, hogy a mérési adatokat ellenőrizni lehessen, továbbá, ha az egyik szonda valamilyen okból felmondaná a szolgálatot, akkor a mérést a másik végzi el. Gyaníthatjuk, ezek után, hogy minden műszernek ikerpárja is van – tehát a magyar tervezőüeknek, illetve gyártmányúaknak is. Nincs most módunk a Vegák összes műszeréről szólni, lássuk így a „hazaiakat".

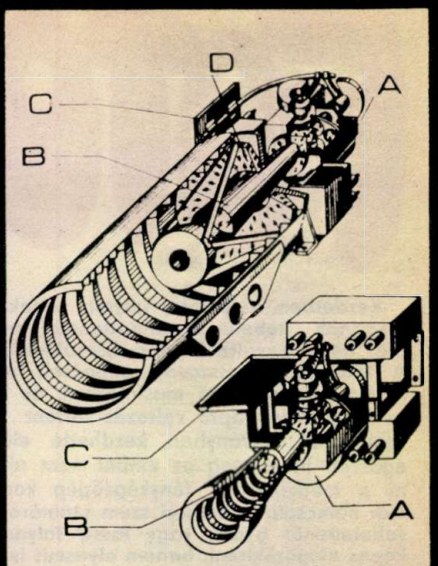

A = érzékelő blokkok, B = objektív, C = hőcserélő, D = távcsőtükör

A Vega-szonda vázlatos szerkezetét és főbb berendezéseit 2. ábránk mutatja. Ami fontos: az I-betűvel jelölt, úgynevezett platformon helyezkednek el a nagy- és kisfelbontású távcsövek, azaz tévékamerák. (lásd 3. ábra). Ennek az együttesnek a lelke, pontosabban elektronikája teljes egészében magyar konstrukció: nélküle nem érkezhetne meg a kép a Földre a szonda rádióadóján keresztül! Egy minikomputer vezérli a konstrukciót – földi rádióparancsra kiválasztva az üstökös látni óhajtott részét.

A BLISZI-jelű műszerünk (a rajzon nem látható) vagy tárolja a tv-képeket, vagy pedig azonnal „leküldi" a Földre – szintén parancs szerint, a szonda által mért más, fontos adatokkal együtt. A szép nevű TÜNDE, a Halley közelében méri a nagy energiájú üstökös-gázrészecskéket és a Napból áramló elektromosan töltött elemi részecskéket. A PLAZMAG ugyancsak az üstökös „légkörében" lévő elemi részecskéket és elektromágneses tereket vizsgálja. Roppant érdekes még az ING és a DUSMA (magyar, NSZK és szovjet készítmény), amelyek az üstökös körüli gázok, illetve porrészecskék fizikai tulajdonságait, illetve összetételét mérik.

Csak vázolhattuk műszereink működési elvét – a többi nagyszerű szovjet és egyéb nyugati gyártmányú berendezésről majd más alkalommal szólunk. Most azonban drukkoljunk: csak sikerüljenek a mérések és szerencsés kimenetelű legyen a nagy üstököskaland!

Jankovszky János

FOTÓFINTOR

Kezdetben a lüktető, folyton váltakozó valóságnak kellett mozdulatlanná merevednie, hogy egyáltalán kép készülhessen róla. A fotográfus hosszasan pepecselt ma már mulatságosnak tűnő masinájával, és ha közben bármilyen apró változás történt a megörökítendő látványban, kezdhette elölről az egészet. Most meg az ember nem akar hinni a szemének. A fényképzőgép korunkban már nemcsak az emberi szem számára észrevehetetlenül gyors, vagy lassú folyamatokat képes megörökíteni, hanem olyasmit is „észrevesz", ami a valóságban nem is létezik. Legalábbis nem úgy, ahogy a mellékelt képek mutatják. Igazi alkotások ezek, a valóság karikatúrái, amely mögött nemcsak rafináltan ötletes technika áll, hanem az állandóan új és meglepő összefüggéseket kereső ember is.

– R – R

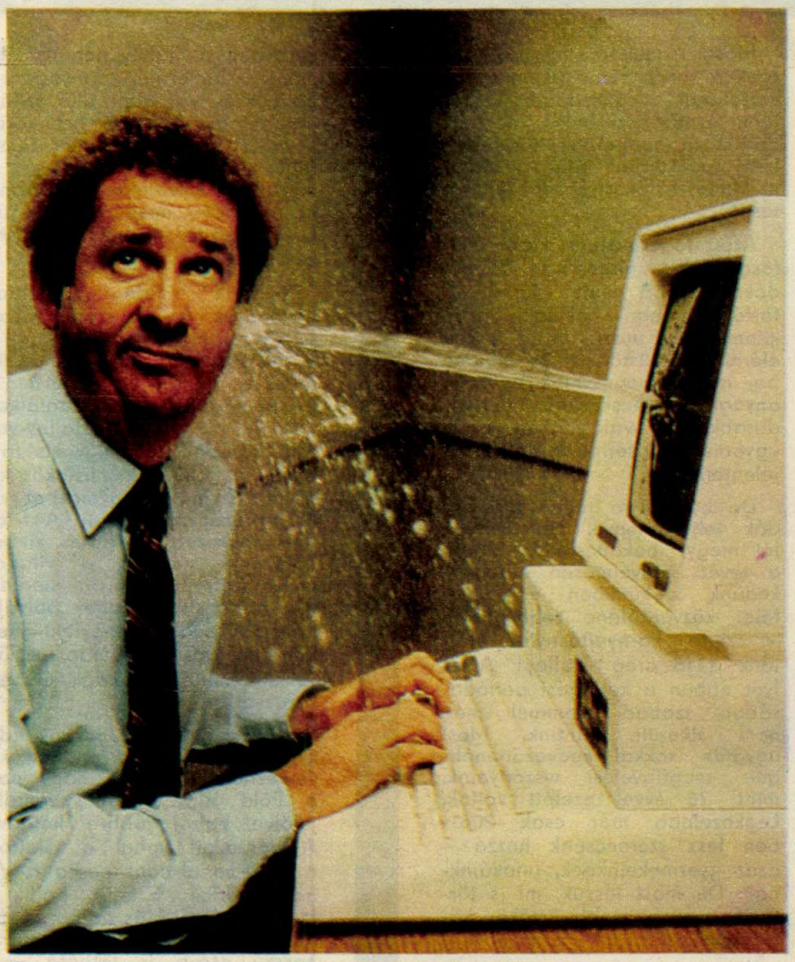

A számítógépek egyre élethűbben modellezik a játékos emberi szellemet. Ez a készülék például egészen eredeti módon jelzi, ha hiba van a programban

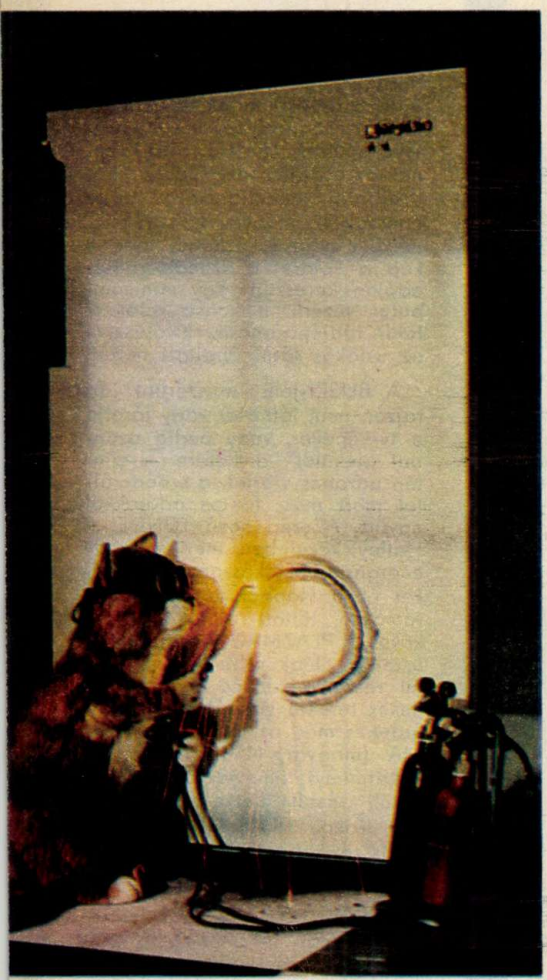

A ma macskája számára valóságos csapás a gépesített konyhák világa. A régi szép időkben sokkal könnyebben lehetett hozzájutni a tejfölhöz

A kisdologból akkor lesz nagy dolog, ha az oszlop váratlanul megelőzi a szükségben szenvedő kutyust

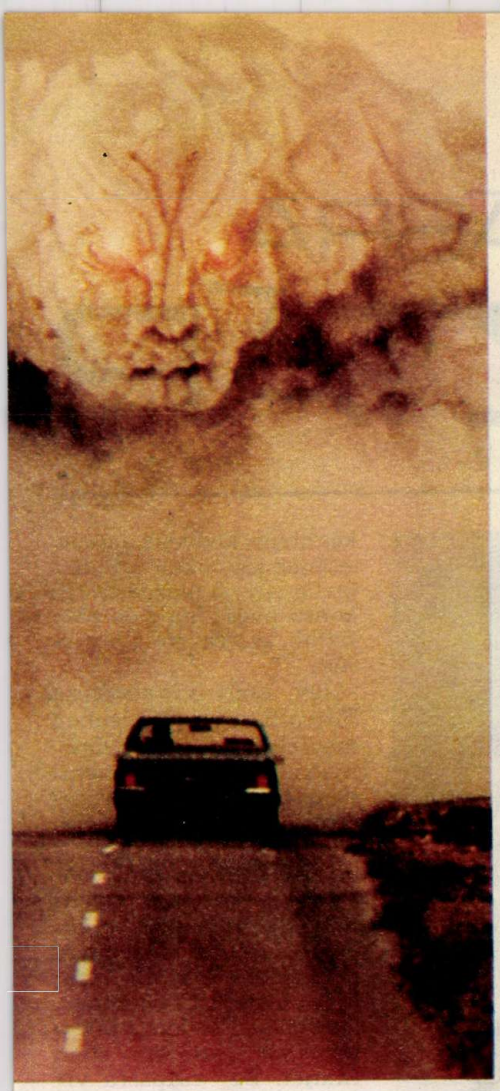

– Sose riadozz, virágszirmom! Egy kis porfelhő az egész, amelyet egy futó szellő kavart fel. Errefelé nincsenek igazán vad viharok

Nincs menekvés! A kapitány menyasszonya megelégelte vőlegénye örökös csavargását, ezért férfirokonai segítségével apró csínyt követett el. Az esküvőre még aznap sor került . . .

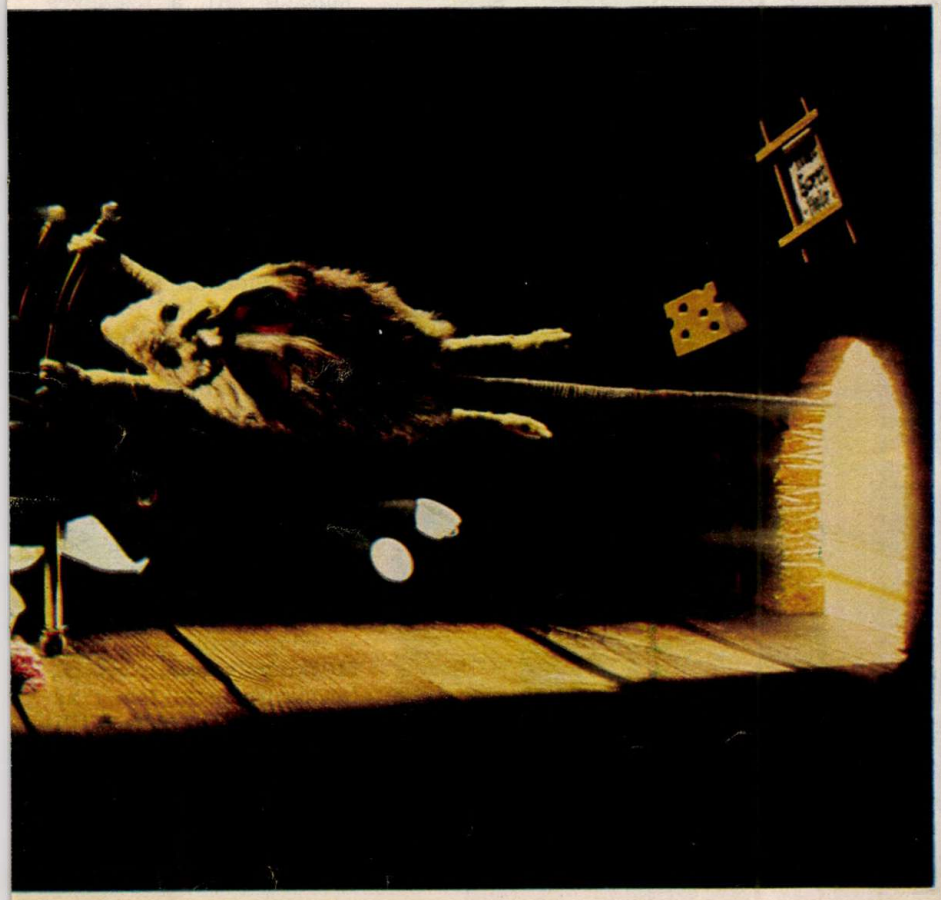

A féklámpák kifogástalan működése a biztonságos közlekedés egyik legalapvetőbb feltétele. De sajnos nem az egyetlen . . .

– Előbb-utóbb a sírba tesz ez az átkozott macska! Amióta kitalálta ezt a porszívótrükköt, már otthon sincs biztonságban tőle az egér! . . .

KEDVES ISMERŐS

EGY CSAPÁSRA VILÁGSZTÁR

Táncolni, énekelni és egyúttal jó színésznek lenni, nem könnyű dolog manapság. A popzenében eddig talán csak egy olasz fiatalembernek, John Travoltának sikerült.

A tengerentúlon született 1954-ben. Minden vágya az volt, hogy színész legyen. Ott ólálkodott a tévések, filmesek világában, várva a nagy alkalomra. Először csak kisebb statiszta szerepeket kapott, a nagy lehetőség csak váratott magára. Közben az új zenés műfaj, a diszkó elindult világhódító útjára. Természetesen a filmesek is hamar felfigyeltek a népszerű szórakozási formára. Sok hálás, még ki nem aknázott lehetőséget láttak a rohamosan terjedő divatos táncban. *Robert Stegiwood*, a Bee Gees menedzsere határozta el először, hogy valamilyen jó diszkófilmet kellene készíteni kedvenc együttesének muzsikáira. Ehhez pedig egy jó mozgású, rokonszenves megjelenésű fiatal srácra volt szüksége.

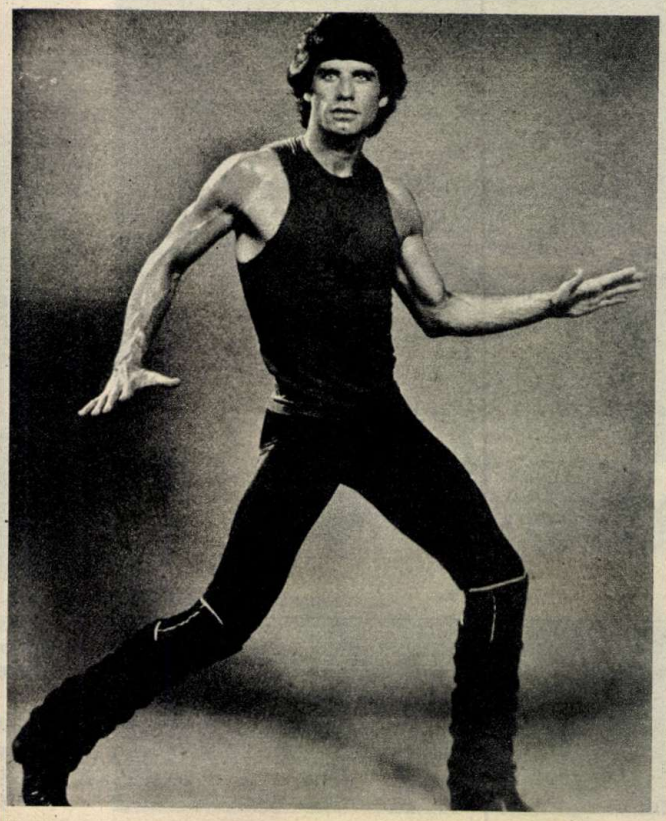

Így esett a választása Travoltára. Mindenben megfelelt a követelményeknek, egyedül tánctudása nem érte el a divatos zene követelményeit. Szorgos és fárasztó balettórák következtek. Sokszor 10—12 órát kellett naponta táncolnia. A rengeteg munka azonban meghozta Travolta számára a várva várt sikert.

1977-ben bemutatták a *Szombat esti láz* című filmjét. Egy csapásra világsztár lett, a tizenéves lányok bálványa, a tizenéves fiúk példaképe. Új stílust honosított meg a diszkók világában. Bebizonyította, hogy ezt a táncot is lehet koreográfiával nagyon elegánsan táncolni. Ez lett az úgynevezett „Travolta stílus". A következő filmjében a *Hajpomádé*ban (a Greasban) a rock and roll feltámadását táncolta és énekelte el nagy sikerrel.

1979 már nem olyan sikeres számára. Családi és szerelmi problémák, a *Percről percre* majd a *Városi cowboy* című filmjeinek bukásával lekerül a kedvencek listájáról. Sokáig nem hallani róla.

Azután ismét egy táncos film, az *Élni hagyni* — világraszóló siker lesz. Megkomolyodva, visszatornázza magát ismét az élvonalba. Aki látta a filmet, nyugodtan állapíthatja meg John Travoltáról, hogy olyan ember táncol a filmvásznon, aki képes az örök megújhodásra. **(Dévényi)**

JOHN
TRAVOLTA
PAJTÁS

LEVELEK

FESTVÉRRŐL, NEVELŐSZÜLŐKRŐL
BIZA

„Nóra! Sok szerencsét további életedhez. Nagyon szeretnék veled levelezni. A címemet megtalálod a Pajtás szerkesztőségében." „Szeretném, ha megírnád, mi is történt az osztályban ezek után. Ugye, megígéred?" „Nagyon drukkolok Nórának és bízom abban, hogy nem kell többé félve belépnie az osztályba." „Remélem, hamarosan minden jóra fordul és ha igen, akkor részben köszönd a Pajtásnak."

Emlékeztek, ugye, Nóra történetére? Idei 2. számunk Bizalommal című rovatában Kapaszkodó címmel írtunk a lányról, aki könyvtárba jár, hobbija az olvasás. Osztálytársai — Zsuzsával az élen — csúfolják emiatt, s gúnyolódnak afelett is, hogy Nóra még sohasem csókolózott. Nóra elkeseredett és fél, hogy a lányok Pisti előtt is leégetik. Mit tennétek Nóra, Zsuzsa, Pisti, a lányok, a szülők és a magyartanárnő, Klári néni helyében? — tettük föl a kérdést. 53, valamenynyiünk számára tanulságos válasz érkezett. S bizonyára segítséget jelentenek mindazoknak, akik ma még remegő térddel lépnek be az osztályajtón . . .

Ha én lennék Nóra . . .

„Nem így fognám föl az egészet! Nem húzódnék meg a padomban, nem engedném, hogy lenézzenek a többiek, és keresnék egy megbízható barátnőt." *(Tóth Andrea.)*

„Én akkor se durcáskodnék, még ha csúfolnának is. Inkább segítenék egy pár dologban, és lehet, hogy így megszeretnek." *(Pongrácz Lívia, 5/a, Esztergom.)*

„Kedves Nóra! Ne szomorodj meg! Ha Pisti olyan jó barátod, neki is elmondhatod a bánatodat, ő biztosan megérti." *(Kovács Mónika, Mezőhegyes.)*

„Nem lennék ilyen zárkózott. Legelőször szüleimmel beszélnék, aztán magamon változtatnék, magabiztosabb lennék és nem remegne a lábam az ajtóban. A barátnőktől nem idegenülnék el. Az olvasást ezentúl sem hagynám el. Kisebb mértékre szorítanám." *(Nyári Sarolta, Magyarpolány.)*

„Nóra helyében én juszt is azt csinálnám, könyvtárba járnék. És nem érdekelne, hogy mit beszélnek." *(Egy jóakaró.)*

„Nórának nem kellene figyelnie, hogy mit mondanak a többiek, hiszen irigységből mondják." *(Nagy Gyula, Hajdúszoboszló.)*

„Nóra komoly lánynak tűnik a szememben. Diszkóba nem jár. Az nem bűn, mint az sem, hogy nem tud táncolni (lehet, hogy tud, csak próbálni kell) vagy nem smárolt még. És hogy csókolózott vagy sem, az magánügy. Ilyenekért senkit nem lehet elítélni!" *(Henczel Edit, Sátoraljaújhely.)*

„A helyzetén többféleképpen lehetne segíteni. Intelligenciára van szükség minden oldalról." *(Szomorú lány, 71.)*

„Nem nyelném le azt, amit mondanak. Visszavágnék, persze nem sértően. Félrehívnám Zsuzsát beszélgetni." *(Parditka Gabriella, Budapest.)*

„Fel a fejjel, Nóra! Először is, megnyugtatólag szeretném közölni, hogy nem vagy egyedül abban, hogy nem jártál és nem csókolóztál fiúval. Ne érdekeljen sose más véleménye. Menj mindig azon az úton, amit te jónak látsz. Ha így mész tovább, biztosan meg fogod találni a helyed a világban." *(Név, cím a szerkesztőségben.)*

„Nóra nagyon érdekes egyéniség számomra. Én is rettentően szeretek olvasni, állandóan a könyvtárat búj om. Nekem annyival jobb, hogy nem kell elviselnem társaim gúnyolódását, inkább tisztelnek. Sokat mesélek nekik érdekes dolgokról, amiket olvastam. Nóra is meséljen!" *(Schneiczer Gabriella, Bicske.)*

„Nem olvasnék olyan sokat, és ritkábban járnék könyvtárba. Eljárnék diszkóba, és táncolni is megtanulnék. Sokkal barátságosabb lennék az osztálytársaimhoz, és bíznák az emberekben. Többet törődnék magammal, teljes egészében megváltoznék." *(Edit.)*

„Én Nóra helyében megmondanám a magamét, és már csak azért is a szemébe röhögnék Zsuzsának. Nórának legyen bátorsága, fütyülje le Zsuzsát." *(Kollár Szilvia, Aszód.)*

„Kedves Nóra! Először is szerezz egy jó barátnőt. Aztán egy jó nagyot beolvasnék annak a nagyképű Zsuzsinak. És ha úgy megmondod a magadét, hogy a lélegzete is elál, akkor néhányan melléd is állnak." *(Ducz Katalin, Kecel.)*

„Kedves Nóra! Hogy nem tudsz táncolni? Ez igazán nem probléma. Ettől még (zenehallgatás miatt is) nyugodtan elmehetsz a diszkóba. Legalább meglátod, hogy nem mindenki tánczseni. Ne sírj! Sírni lehet, de nem érdemes. Igaz, néha jólesik levezetni mérgünket, bánatunkat. Próbáld egy kicsit átformálni magad!" *(Aki ismeretlenül is jót akar.)*

„Ha nekem az a Zsuzsi ilyet mondott volna, én vagy pofon vágtam volna, vagy megsértődtem volna rá, vagy mások előtt jól leégettem volna. A mi osztályunkban is van egy ilyen fiú, aki mindig olvas, mi barátságképpen mondjuk azt, hogy könyvmoly. Sokszor viszont hasznát vesszük, mert kiegészíti az óra anyagát." *(Cím és név a szerkesztőségben.)*

Hogyan viselkedjen Zsuzsa?

„Zsuzsa egyáltalán nem nagymenő. Ha valaki csak azért teszi a fejét, mert már sok fiúval volt dolga és a többi „vak szolga" behódol neki, az már régen rossz." *(Bedecs Bernadett, Kecskemét.)*

„Ha az a nagymenő lány, a Zsuzsa olvassa a levelem, akkor csak azt tudom üzenni neki: ott kezdődik a „menőség", ha az ember észreveszi, hogy rajta kívül mások is élnek a Földön." *(Egy 13 éves.)*

„Sajnálom Zsuzsát, mivel szűklátókörűsége folytán soha nem fogja megérteni, hogy a diszkó, a szórakozás, az állandó fiúzás nem minden. Sőt néha kimondottan unalmas. Az, hogy „hangadó" valaki, az még nem jelent megbecsülést." *(Schneiczer Gabriella.)*

„Zsuzsának egyáltalán nincs igaza. Éppen azért, amiért ő a „menő csaj".

NÓRÁHOZ

Segíthetne Nórán, de nem vezetné rossz útra." *(Edit.)*

„Semmiképp nem szép a gúnyolódás. Nemhogy azt csinálná, hogy megpróbálna egy kicsit kedvesebb lenni Nórihoz, aki ezáltal visszanyerné önbizalmát. Attól még nem menő fej senki, ha több fiúval is járt már." *(Németh Andrea.)*

„Zsuzsának alacsony az értelmi

foka. »Nincs szíve«, nem tudja, mit jelent egy embert szeretni és megbecsülni." *(K. Ágnes.)*

„Zsuzsa helyében én nem tenném a búrámat, azaz a fejemet, hanem barátkoznék Nórával. És a többi lányt is így irányítanám." *(Tornóczki Melinda, Paks.)*

„Az efféle lányokat ki nem állhatom, vagyis egyenesen utálom! Helyében nem csúfolódnék Nórával, hanem inkább segítenék neki. Hiszen Nóra csöndes és bátortalan, Zsuzsa pedig talpraesett, kicsit túlságosan is!" *Kósa Andrea, Kecskemét.)*

Segíthetne-e Pisti és a többi lány?

„Természetes, hogy segíthetnének a lányok, hiszen ők nézik le Nórát. Minden tőlük függ, nem a szomszéd nénitől. Be kellene látniuk, hogy mégiscsak Nóra cselekszik a legjobban. Sokkal különb partnere lesz, mint Zsuzsának az összeset véve." *(Bedecs Bernadett.)*

„Pisti rámenősebb is lehetne. És ha meghallgatná, hogy az osztálytársai így csúfolódnak Nórival, megvédhetné a lányok nyelvétől. És ha egy kicsit bátrabb lenne, már rég megcsókolta volna, legalábbis szerelmet vallott volna neki." *(Király Tünde, Üllő.)*

„Ne szóljatok bűnös beszéddel,
Istentelenség itt a gúny.
Mit rágódtok a hervadatlan,
Az örökké zöld koszorún? . . .
Magatokhoz miért rántjátok le
Ki mindnyájunk közt a legnagyobb,
Aki felett örök ifjúság,
Örök poézis és fény ragyog . . ."
(Ady Endre: Nászutazók — Nagy Gyula.)

„Az osztály lányai rájöhetnének, hogy nem Zsuzsa a nagymenő. El kéne Nórával beszélgetniük, és megnevelhetnék Zsuzsát is egy kicsit." *(Örvény Mónika.)*

„Az nem igaz, hogy minden lány Zsuzsát pártolja az osztályban. Pisti és Nóra között lehet valami, de csak akkor, ha a többiek segítenek. Elég segítség, ha nem csúfolják Nórát, és mindenki megtartaná a magánvéleményét." *(Tóth Andrea.)*

Mit tehetnének a szülők és Klári néni?

„Nagyon becsülöm azokat a szülőket, akik úgy törődnek a gyerekükkel, mint Nóra szülei. De azért ez túlzás. Annak is örülnék, ha a szüleimmel és a testvéremmel mennék kirándulni, színházba vagy moziba (szoktunk is), de azért nagyon örülök az osztálytársaimnak is." *(Papp Andrea.)*

„Nóra szülei semmit sem tudnak tenni a dolog ellen, Klári néni pedig jobban tenné, ha nem szólítaná Nórácskának többé." *(Tóth Andrea.)*

„Nagyon elítélem Nóra osztálytársait, de a szüleit is, hisz' nem lehet elszigetelve élni a világtól." *(Deák Zsuzsanna, Szécsény.)*

„Ha nekem elárulná, hogy Pistivel sétálni vagy moziba akar menni, én szívesen elengedném. Csak érjen haza 9-re vagy 10-re." *(Pongrácz Lívia.)*

„Klári néninek ebbe nem szabad beleszólnia, főleg Nóra mellett nem. Ez a beavatkozás csak Nórának lenne a legrosszabb. Ha pártfogolja, biztos, hogy Nórának nem lenne egy nyugodt perce, mert kiközösítenék." *(Egy 14 éves.)*

„Én biztosan látnám, ha a lányomnál baj volna. Elbeszélgetnék vele, és a végén eldönteném, gyerek-e még." *(Csizmadia Csilla, Budapest.)*

„Engedékenyebb lennék. Jó, azt elhiszem, hogy nem szabad mindent megengedni, de ennyire azért nem kéne szigorúnak lenni. Ők is voltak gyerekek, és magukból indulnak ki, hogy ők sem voltak sehol, mégis felnőttek." *(Egyik jóakaró.)*

„Nóra szüleit fel kéne világosítani. Nem tudják, hogy milyenek a mai fiatalok." *(Parditka Gabriella.)*

„Nem engedném meg, hogy a lányom a legszebb éveit úgy töltse el, mint egy éticsiga, aki állandóan a házában gubbaszt." *(Molnár Emőke, Siófok.)*

„Ha Nóra anyukája lennék, megértenem, mi a diákszerelem. Nem mehet el egy fiúval moziba. Na, bumm, smárolnak, a 8.-os Nóra nem kis pisis." *(Kollár Szilvia.)*

„Klári néni helyében semmi esetre sem védeném meg Nórát az osztály előtt, mert az csak rontana a helyzeten." *(Ducz Katalin.)*

„Nóra beszéljen a szüleivel. Be kell lássák, hogy egy lány már nem csak arra vágyik, hogy velük menjen moziba." *(J. Ildikó.)*

„Klári néni, ha annyira szereti Nórát, időt szakíthatna arra, hogy beszél a szüleivel. Egy 14 éves lánynak kikapcsolódásra is szüksége van, nem mindig a nagyik megszokott szövegét hallgatni." *(Matisz Helga, Alsótelkes.)*

„Klári néni lehetőséget adhatna Nórának, hogy bemutathasson egy-egy érdekes könyvet, és hátha az osztály felbuzdulna." *(Örvény Mónika.)*

„Sok szülő bemegy az iskolába, és az osztályfőnökkel elintézi a kívánatos ügyet. Én nem ezt tenném. Inkább komolyan elbeszélgetnék a lányommal, és reményt táplálnék belé: semmi értelme nincs, hogy kicsinek érezze magát, hiszen nem a szépség számít, hanem, amit az ember ér." *(Bedecs Bernadett.)*

ISMERD MEG AZ ORSZÁG MÁSIK VÉGÉT!

1

2

3

Rejtvénypályázatunk második fordulójában kép-totó játékot játszhatnak vállalkozó kedvű pajtásaink. A tíz kérdésre tíz városnevet várunk megfejtésként, amelyet 1986. március 12-ig kell beküldeni szerkesztőségünk címére: Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397.

A levelezőlapra írd rá: Utazás '86 II. forduló, s a kis földgömböt se felejtsd el felragasztani!

Nyeremények: utazási utalvány, hátizsák, stb.

KÉP-TOTÓ

1. A magyar történelem egyik legszomorúbb eseményének emléket állító történelmi emlékhely egy részletét ábrázolja képünk. Hol található?

2. A magyar várépítészet egyik olyan emléke, amely az érett reneszánsz stílust épen őrizte meg napjainkig. Hol épült a vár?

3. A népi építészet legbecsesebb emlékeit a szabadtéri néprajzi múzeumok (skanzenek) tárják a látogatók elé. Felépítése után a legnagyobb ilyen jellegű gyűjtemény lesz a képen látható múzeum. Hol?

4. Négy helyen találunk hazánkban török kori minaretet. Melyiket ábrázolja képünk?

5. Az ország legnagyobb templomának kupolája látható a képen. Melyik városunkban?

6. „Élő skanzen" a kis hegyi falu Észak-Magyarországon? Hol?

7. Ciszterci apátság Eger közelében. Hol?

8. Római városból származó márványoszlopok Nyugat-Magyarországon. Hol?

9. Kiállítóteremként szolgál az egykori zsinagóga alföldi városunkban. Hol?

10. Több filmforgatás színhelye volt az utóbbi években a baranyai vár. Melyik helységben?

4

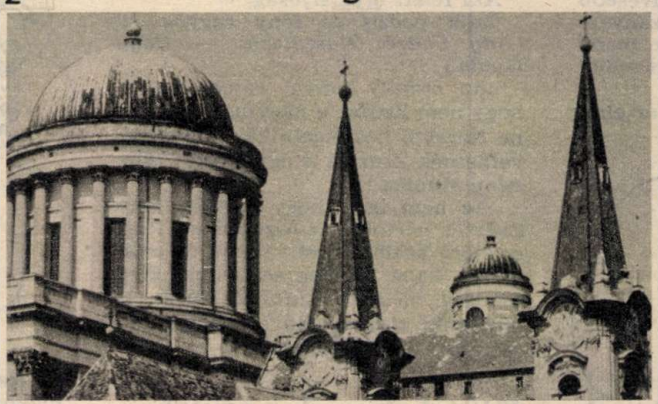

5

6

7

8

9

MÁSODIK FORDULÓ

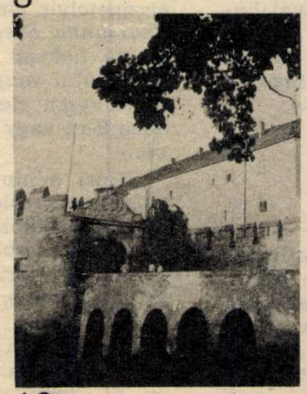

10

STOPPP!
PÁLYAVÁLASZTÁS!
STOPPP!

DE JÓ LENNE VILÁGOT LÁTNI!

Van néhány szakma, amely valóban elvisz a világ legtávolabbi tájaira is. Ki ne irigyelné a hajósokat, a stewardesseket, idegenvezetőket? Népszerű a repülőgépszerelő szakmája is, hiszen bár földi kiszolgáló, de kapcsolatban van a repüléssel, a távolságokkal.

Hogyan lehet valaki hajós? Akik erre a pályára vágynak, jelentkezzenek a fővárosi Lékai János Hajózási Szakközépiskolába. Az itt szerzett végzettség matróz, illetve gépkezelői munkakör betöltésére jogosít. Aki itt érettségizik, az a parti szolgálatban **technológiai műveletlervező vagy műszaki ügyintéző** lehet, a hajóépítő- és javítóüzemekben pedig szakmunkásként dolgozhat. A felvételit alapos egészségügyi vizsgálat előzi meg, s akik azon megfeleltek, azok főként matematikából, magyarból és földrajzból készüljenek a felvételire. S ne felejtsétek el, aki hajós akar lenni, annak **úszni is tudnia kell!** A hajós képesítés megszerzésére további két év hajózási gyakorlat és technikusminősítő vizsga, vagy szaktanfolyamok elvégzése után nyílik lehetőség.

A Lékai szakközépiskola egyben felkészítést ad a felsőfokú tanulmányokra is. Innen, és az ország bármely középiskolájából lehet jelentkezni a Budapesti Műszaki Egyetem hajózási üzemmérnöki karára. A karon tengerész és belvízi **fedélzeti üzemmérnöki** (megfelelő gyakorlati idő letöltése után tiszti kinevezésre jogosító), vagy **hajógépész üzemmérnöki** (szintén megfelelő gyakorlati idő után géptiszti kinevezésre jogosító) diplomát lehet szerezni.

Ám, akik a kalandos utazásokat ígérő hajós pályát szeretnék választani, gondoljanak arra, hogy útjaik során hónapokig távol lesznek családjuktól, hetek telhetnek el, amíg partközelbe jutnak, illetve felelősséget kell vállalniok sok-sok ember életéért és a hajón szállított milliós értékű áruért. Éppen ezért e pályára műszaki érdeklődésű, tanulni szerető, bátor, edzett és megfontolt fiúk jelentkezését várják.

ÉRETTSÉGI UTÁN

A következő szakmák elsajátításához már alapkövetelmény az érettségi bizonyítvány.

A repülőgépszerelőket és repülőgép-műszerészeket a szigetszentmiklósi Steinmetz kapitány Szakmunkásképző és Szakközépiskolában képezik. Ide azok az érettségizettek jelentkezzenek, akiknek fokozott a technikai-műszaki érdeklődésük, jó a kézügyességük. Fontos az alapos megfigyelőképesség, az összpontosított figyelem a repülőgép előzetes ellenőrzéséhez, a hiba megállapításához ugyanúgy, mint a gép repülésre felkészítéséhez. S e fenti tulajdonságoknak nagyfokú lelkiismeretességgel és felelősségérzettel kell párosulnia. A szakma egészségügyi követelménye a testi épség mellett a zajtűrés, a hőmérsékletingadozással és az erős légáramlással szembeni fokozott tűrőképesség. Akik érdeklődnek e pálya iránt, vegyék tehát fontolóra azt is: vállalnák-e a szabadban és műhelyben egyaránt végzendő munkát különböző napszakokban, akár ünnepnapokon vagy váratlan körülmények között is?

Elsősorban lányok szeretnének **stewardessek** – légi utaskísérők – lenni. Őket a MALÉV tanfolyamain képzik. A tanfolyamok nem az iskolaévhez kötötten, hanem a vállalat által meghirdetett időpontokban indulnak. A jelentkezéseket a MALÉV személyzeti főosztályára (Ferihegy 1.) kell beadni. Stewardessnek olyan fiatalok jelentkezését várják, akik betöltötték huszadik évüket, teljesen egészségesek, és legalább két idegen nyelvet beszélnek társalgási szinten, illetve legalább az egyik nyelvből nyevvizsga szükséges. A jelentkezőknek számot kell adniok általános műveltségükről, nyelvismeretből, elengedhetetlen a gyors, határozott cselekvőképesség, alkalmazkodási készség, a kellemes megjelenés, megfelelő kapcsolatteremtő készség, és a nagyfokú felelősségérzet. A fedélzeti műszerek, és a biztonsági berendezések használatának megtanulásához némi műszaki érzékre is szükség van.

Felhívjuk viszont az e pályára vágyó lányok figyelmét arra, hogy a légi utaskísérőknek az átlagosnál több áldozatot kell vállalniuk munkájukért. Éjjel-nappal, hétköznap és ünnepnap repülnek, rendszertelenül alszanak, étkeznek. Gyakran vannak távol családjuktól, és a messzi tájakat gyakran csak a levegőből látják, sok városnak csak a repülőteréig jutnak el.

Utazáshoz kapcsolódik az **idegenvezetők** munkája is. Vannak gimnáziumok, ahol fakultáció keretében lehet választani az idegenvezetést, s az itt végzett diákok az érettségi mellé idegenvezetői oklevelet is kapnak. Másik lehetőség e képesítés megszerzéséhez az idegenvezetői tanfolyam elvégzése. Nagyobb utazási irodák, illetve Budapesten a Belkereskedelmi Továbbképző Intézet szerveznek ilyeneket. Azok jelentkezését várják, akik érettségivel rendelkeznek, társalgási szinten beszélnek két nyelvet, s legalább az egyikből van nyelvvizsgájuk. A jelentkezéshez erkölcsi bizonyítványt is csatolni kell. A felvételi vizsga írásbeli részében felmérik a jelentkezők történelemben és művészetekben való jártasságát, általános műveltségét, a szóbeli vizsgán pedig a nyelvismeretből kell számot adniuk. A tanfolyam nyolchónapos és munka mellett is elvégezhető.

Dr. Léderer Józsefné,
a Pest Megyei
Pedagógiai Intézet
pályaválasztási
csoportjának munkatársa

Jelentkezzetek PAPÍRIPARI SZAKMUNKÁSTANULÓNAK!

A gondolatok rögzítése ősi igény. Az ősember a barlang falára festett. Az ókoriak a kőbaltát és a papiruszt használták.

A legidőállóbb a PAPÍR.

Több ezer év alatt nélkülözhetetlen lett, nem tudta semmilyen más anyag sem pótolni a kultúra terjesztésében, az emberi tudomány rögzítésében elfoglalt helyét. Felhasználási területei a csomagolástechnikában es az egészségügyi felhasználásban egyre bővülnek.

FIATALOK! Legyetek a „FEHÉR MÍVESSÉG" mesterei. Gyertek a Csepeli Papírgyárba CELLULÓZ- és PAPÍRGYÁRTÓ, valamint PAPÍRFELDOLGOZÓ szakmunkástanulónak.

Biztos jövő, jelentős kedvezmények a tanulás idejére.

A képzési idő 3 év.

Az elméleti oktatás helye: 50. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet (Budapest, XXI., Csepel, Bajáki Ferenc u. 27.). A gyakorlati oktatás helye a Csepeli Papírgyár.

A képzés ideje alatt tanulóinknak az alábbi kedvezményeket adjuk:

— tanulmányi eredménytől függő társadalmi ösztöndíj (300—1000 Ft);

— tanulmányi pótlék (10—15 %) és tanulmányi ösztöndíj az 1/1985. MM. sz. rendelet szerint (50—900 Ft);

— térítésmentes ebéd;

— teljes tanfelszerelés és munkaruha;

— minden tanévben egy teljes öltözet ruha;

— kollégiumi elhelyezés;

— ingyenes kirándulásokat szervezünk;

— ingyenes üdülés;

— szünidőben vállalt munka esetén a munkakörnek megfelelő teljes bér;

— tanulmányi eredménytől függően minden sikeresen befejezett tanév végén 1000—2500 Ft jutalmat fizetünk;

— sportolási lehetőségek, strand és sportlétesítmények a gyár közelében;

— ifjúsági klub, könyvtár.

Bővebb felvilásítást ad a Csepeli Papírgyár személyzeti osztálya.

Cím: Budapest, XXI., Duna u. 42. — 1751.

Telefon: 279-620/301, 535 mellék.

VÁRUNK BENNETEKET!

A PEST MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT PÁLYAVÁLASZTÁSI TÁJÉKOZTATÓJA

Kedves Szülők! Tisztelt Pályaválasztók!

Vállalatunkhoz 1986. szeptember 1-től az alábbi szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett fiúkat szakmunkástanulónak:

magasépítő-ipari ács-állványozó, vasbetonkészítő, vas- és fémszerkezet-lakatos, vízszigetelő, építőgép-szerelő, épületasztalos, műkőkészítő, kőműves, épületvillamossági szerelő, bádogos, épületburkoló, szobafestő-mázoló-tapétázó, padlóburkoló (műanyagburkoló), központifűtés- és csőhálózat-szerelő, vízvezeték és -készülékszerelő, autószerelő.

Vidékiek részére (az autószerelő szakma kivételével) **kollégiumot és teljes ellátást biztosítunk.** Ösztöndíjat az évfolyamtól és a tanulmányi eredménytől függően, 50—900 Ft-ig fizetünk. **A III. évfolyam idején teljesítménybérezési lehetőség.**

Társadalmi ösztöndíj szerződéskötés esetén 300—1000 Ft alapösszeget, tanulmányi pótlék címén a 3, 4, 5-ös tanulók részére 30, 40, 50 százalékot fizetünk havonta.

A fentieken kívül jutalmazzuk a tanulókat, tanulmányi eredményük és szociális helyzetük figyelembevételével.

Kérjük, hogy gyermekeik és iskolatársaik nevét, lakcímét és a választott szakmát vállalatunkhoz írásban szíveskedjenek eljuttatni. **Személyes jelentkezés esetén a szakoktatást kell felkeresni.** Budapest XXI., Rákóczi F. u. 195. Megközelíthető a Boráros térről gyorsvasúttal, majd a 38-as autóbusszal a 3. megálló.

Levélcímünk: Pest Megyei Állami Építőipari Vállalat személyzeti és oktatási osztály, Budapest XXI., Csepel, Kiss J. altábornagy u. 19–21.

Az 1986/87-es tanévre 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett **lányokat szövő szakmára** beiskolázunk szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év. Juttatások: — 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; — 200 Ft kiemelt szakmapótlék; — tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50—450 Ft, II. évben 50—540 Ft, III. évben 50—820 Ft. **Fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, géplakatos, textilipari gépszerelő szakmára** iskolázunk be szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: — 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; — tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50 Ft-tól 400—500 Ft, II. évben 50 Ft-tól 500—600 Ft, III. évben 50 Ft-tól 800—900 Ft.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 4 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban. A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5 százalék szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4500—7500 Ft/hó; a többi munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen: hétfőtől—csütörtökig, 8—15 óráig, a személyzeti osztályon. PATEX Angyalföldi Szövőgyár, Budapest, XIII., Fáy u. 81—83. — 1135.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: Budapest, Pf. 391. — 1394.

Fiúk jelentkezését várjuk az Újpesti Gyapjúszövőgyárba az 1986. szeptember 1-én induló tanévre géplakatos, esztergályos, csőszerelő, villanyszerelő szakmunkástanulónak.

Felvételi követelmény: a 14. életév betöltése, általános iskolai végzettség.

Tanulmányi idő 3 év.

Az I. osztály első félévében a tanulmányi ösztöndíj egységesen 170 Ft. A második félévtől a tanulmányi eredménytől és az osztálytól függően 50—900 Ft. Társadalmi ösztöndíj havonta 800 Ft. Tanulmányi pótlék a tanulmányi eredménytől függően 80—400 Ft. Jövedelempótlék havonta: 240 Ft.

A III. osztályban 100 százalékos teljesítménybérben való foglalkoztatás: 1000—1200 Ft.

Tanulóink részére ingyenes kollégiumi elhelyezést, étkezést és munkaruhát biztosítunk.

Havonta egyszer hazautazási költséget térítünk.

A tanulók a teljes ellátásért napi 4 Ft-ot fizetnek.

A szakmunkásvizsga megszerzését követően továbbtanulási lehetőséget és modern szállónkon elhelyezést biztosítunk.

Jelentkezni lehet:

Újpesti Gyapjúszövőgyár, személyzeti osztály, Budapest, Berni u. 1. — 1045

Az EGIS GYÓGYSZERGYAR -ban dolgozni nem csupán szép hivatás, hanem mindenkor anyagi biztonság és egzisztencia.

Fiúk! Lányok! Vár benneteket az EGIS GYÓGYSZERGYAR! Gyertek hozzánk szakmát tanulni!

A vegyianyaggyártó és általános vegyész tanulóink képzése az idén átadásra kerülő korszerű, új tanüzem-tanlabor komplexumban történik.

Általános iskolai végzettséggel várjuk jelentkezéseteket a következő szakmákra:

vegyianyaggyártó, hegesztő, központifűtés- és csőhálózat-szerelő, gázvezeték- és készülékszerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, esztergályos, géplakatos, bádogos, vegyigépszerelő, vas- és fémszerkezet-lakatos, épületvillamossági szerelő, műszergyártó és karbantartó (csak Budapesten lakók jelentkezhetnek), elektroműszerész, bútorasztalos, szobafestő-mázoló-tapétázó, padlóburkoló, kőműves, magasépítőipari ács-állványozó.

A képzési idő 3 év. Kollégiumot biztosítunk.

Érettségi bizonyítványt és szakmunkás-bizonyítványt egyszerre szerezhettek a következő szakmában: általános vegyész.

A képzési idő 4 év. Kollégiumot biztosítunk.

Az általános vegyész szakmában — tanulmányi eredménytől függően — lehetőség van a technikusi képesítés megszerzésére.

Juttatások a tanulmányi idő alatt: — tanulmányi eredménytől függő ösztöndíj; — átlag 500 Ft társadalmi ösztöndíj + ösztöndíj-kiegészítés, a tanulmányi eredménytől függően; — jutalomlehetőség; szociális juttatások (segély, ebéd, munkaruha stb.); — üdülési és kulturális lehetőségek.

Támogatjuk továbbtanulásotokat gimnáziumban, szakközépiskolában, nyelvi, szakmai tanfolyamokon.

Pályakezdőinket 5 évig beilleszkedési programmal segítjük át a munkába lépés és az azt követő időszak nehézségein.

A továbbtanulással kapcsolatban további részletes tájékoztatást az EGIS GYÓGYSZERGYAR oktatási osztálya ad.

CÍMÜNK: EGIS GYÓGYSZERGYAR
Budapest X., Keresztúri út 30/38.
Levélcím: Budapest, Pf.: 100. — 1475. Telefon: 836-702
Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon.
Ne feledjétek, vár az EGIS!

FIÚK, LÁNYOK, FIGYELEM!

Ha még nem döntöttetek arról, hogy milyen szakmát tanuljatok, fogadjátok meg tanácsunkat, jelentkezzetek textilkikészítő szakmunkástanulónak.

E szép szakma egyik ágát, a textilfestő és -kikészítő szakmát egyaránt ajánljuk lányoknak és fiúknak, másik ágát, a textilnyomó szakmát csak fiúknak. Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja 50—800 Ft között mozog a tanulmányi eredménytől és az évfolyamtól függően. A társadalmi ösztöndíj két részből áll. Alapösztöndíjból, amely havonta 500 Ft, és tanulmányi pótlékból, ami a tanulmányi eredménytől függően változik, az alapösztöndíj 30—50 százaléka lehet. Tanulmányi pótlékot a közepes vagy annál jobb tanulók kapnak.

Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk.

Az elméleti oktatás a Than Károly Vegyipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati oktatás tanműhelyben, majd a vállalat gyáraiban történik.

Elsőéves tanulóink 1500 Ft értékben ruházkodási segélyt is kapnak.

Érdeklődésre részletes, színes képekkel tarkított tájékoztatót küldünk.

Jelentkezni, érdeklődni lehet:
BUDAPRINT PAMUTNYOMÓIPARI VÁLLALAT személyzeti és oktatási főosztályán,
Budapest III., Fényes Adolf u. 19—21. — 1036.
Telefon: 687-834

BUDAPRINT BUDAPEST

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA az 1986/87-es tanévre felvesz általános iskolát végzett **lányokat fonó és szövő; fiúkat textilgépszerelő, lakatos, villanyszerelő, esztergályos** szakmára szakmunkástanulónak.

TANULMÁNYI IDŐ 3 ÉV. FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Ösztöndíj: a tanulmányi ösztöndíj az eredménytől függően 500—960 Ft; a társadalmi ösztöndíj egységesen 500 Ft havonta, + 100, 150, 200 Ft tanulmányi pótlék.

Juttatások: — 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk (napi háromszori étkezés); — ingyenes kollégiumi elhelyezés; — iskolaköpenyt, füzetcsomagot, tankönyvet, munkaruhát térítésmentesen adunk; — évente kedvezményes vásárlás a gyár termékeiből; — a tanulók részére 50%-os utazási kedvezményt biztosítunk; — a III. éves tanulókat teljesítménybérben foglalkoztatjuk.

A szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőség. A lányokat 160 Ft-os térítés ellenében modern leányszállókon, a fiúkat gyári albérletben helyezzük el.

A továbbtanulásra szakirányú középiskolában lehetőséget biztosítunk.

PATEX

Jelentkezés:
PTM Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest, Pf. 43. — 1502
Telefon: 662-688.

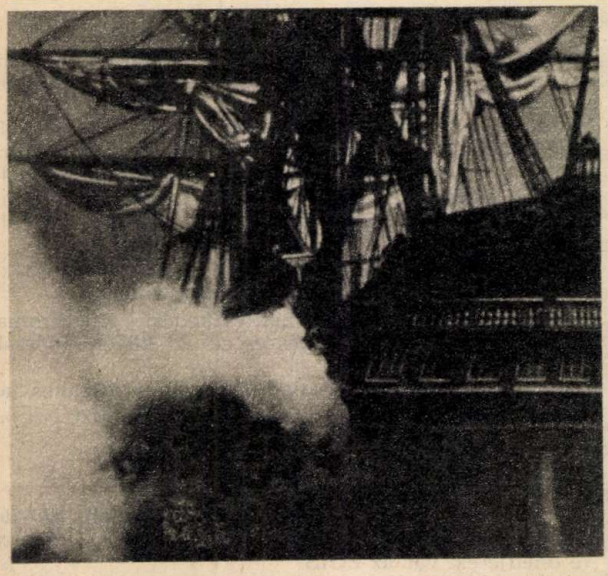

Elszánt küzdelem Napóleon hadai és az úszó lövegekké átalakított hadihajók között.
Harc a bevehetetlen szigeterődért.

HAJÓKKAL A BÁSTYÁK ELLEN

Színes történelmi kalandfilm

FÓMO SZIKRA Bartók BÁSTYA

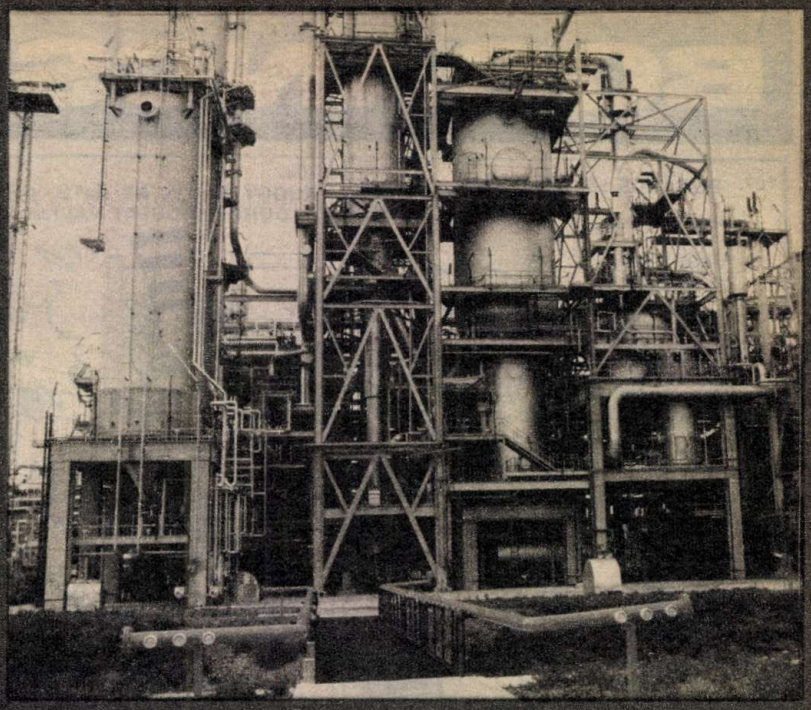

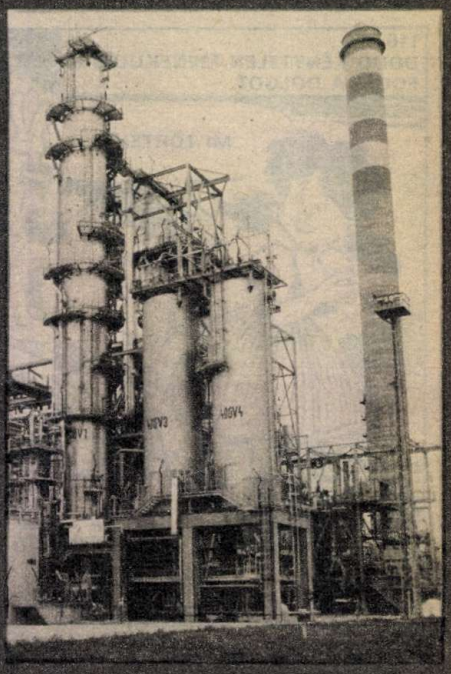

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A legnagyobb termelési értéket előállító hazai vállalat, a DUNAI KŐOLAJIPARI VÁLLALAT (Százhalombatta, 244. Pf. 1.) vár benneteket kőolajfeldolgozó szakmunkástanulónak. **A tanulmányi idő 3 év.**

A tanulmányi idő alatt általános vegyipari ismereteket, kőolajfeldolgozási és petrolkémiai ismereteket, valamint ennek üzemi technológiáját és gépészeti ismereteket kell elsajátítani.

Az elméleti képzés a 220. sz. Érdi Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati oktatás pedig a vállalat korszerűen felszerelt tanműhelyében és modern üzemeiben történik.

A tanulmányok ideje alatt a II. osztálytól a vállalat 700 Ft/hó társadalmi ösztöndíjat biztosít, továbbá a jó és jeles tanulóknak még 20–40% tanulmányi pótlékot is fizet. A szakmákat fiúknak és lányoknak egyaránt ajánljuk.

Jelentkezni az általános iskolában kapott továbbtanulási jelentkezési lapon – a szakma és az iskola feltüntetésével – lehet.

HIRDETÉS

BOGÁNCS

Fekete István regényéből
írta: Cs. Horváth Tibor.
Rajz: Dargay Attila

107. BOGÁNCS LÉPTEKET HALL.

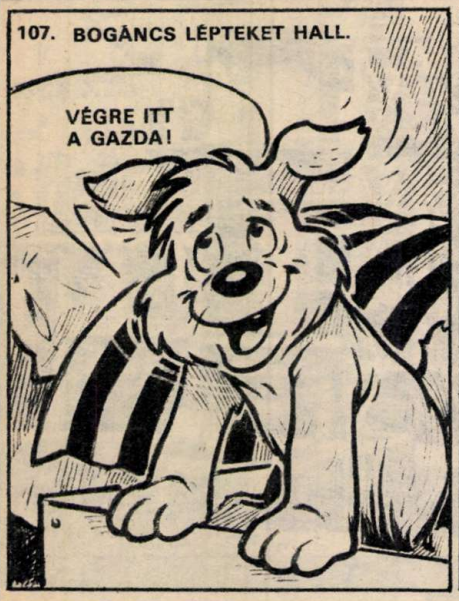

108. AHOGY NYÍLIK AZ AJTÓ, ÖRÖMÉT DÜHÖS INDULAT VÁLTJA FEL.

109. A HANG ISMERŐS, ÉS EZ NÉMILEG ELBIZONYTALANÍTJA A KISKUTYÁT. DE CSAK EGY PILLANATRA...

110. DODÓ KÉNYTELEN MENEKÜLÉSRE FOGNI A DOLGOT.

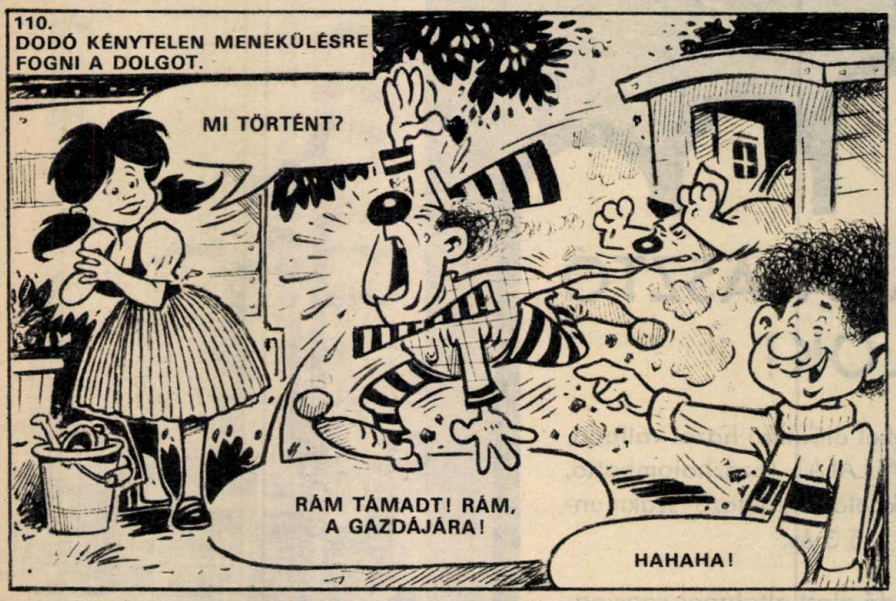

111.

112. OSZKÁR TANÁCSÁRA DODÓ A KÖVETKEZŐ ELŐADÁS ELŐTT A KOCSIJÁBAN LÁT HOZZÁ, HOGY KIMASZKÍROZZA MAGÁT.

113.

114. MUNKA KÖZBEN EGYRE BESZÉL HOZZÁ, ÍGY A KISKUTYA MEGÉRTI, MIRŐL VAN SZÓ. AMIKOR VÉGÜL A BOHÓC A KARJÁBA KAPJA, ÖRÖMÉBEN VÉGIGNYALJA AZ ARCÁT.

115. OSZKÁRNAK EGYRE AZ JÁR A FEJÉBEN, HOGY MILYEN MUTATVÁNYBAN ADJANAK SZEREPET BOGÁNCSNAK. MÁSNAP MÁR KORA REGGEL BEMEGY DODÓHOZ, HOGY BESZÉLJEN VELE A DOLOGRÓL.

MI AZ, TE MÉG LUSTÁLKODSZ?

FELKELEK MINDJÁRT, CSAK ELŐBB RÁGYÚJTOK. A PIPÁMAT, BOGÁNCS!

116. A KISKUTYÁT MINTHA LÁTHATATLAN RUGÓK LÖKNÉK A LEVEGŐBE...

117.

JÓL VAN! DE MIVEL GYÚJTSAK RÁ! HOZD A GYUFÁMAT IS!

118. BOGÁNCS MAJD BUKFENCET VET A NAGY IGYEKEZETTŐL.

AZTÁN ÚJBÓL ISMERŐS SZAVAK HANGZANAK FEL: „MOST MÁR CSAKUGYAN IDEJE VOLNA FELKELNI, NEM GONDOLOD?" ÉS BOGÁNCS EGYSZERIBEN VADUL TOMBOLNI KEZD. HÖRÖG-MOROG, PEDIG SZEMÉBEN CSAK ÚGY SZIKRÁZIK A VIDÁMSÁG, HISZ JÁTÉK AZ EGÉSZ, NEM ELŐSZÖR CSINÁLJÁK VÉGIG A MÓKÁT A GAZDÁVAL. JÁTSZANI PEDIG, ELTEKINTVE AZ EVÉSTŐL, MINDENNÉL JOBBAN SZERET.

119.

JAJ! JAJAJ! HAGYJ BÉKÉN, TE GONOSZ! MIÉRT NEM HAGYSZ ALUDNI?!

HRRR! HRRR!

120. AZ IDOMÁR CSAK BÁMUL. SOKAT TAPASZTALT MÁR ÉLETÉBEN, DE ILYET MÉG NEM LÁTOTT.

A HÉTSZÁZÁT! NEM IS TUDOD, MIT ÉR EZ A KIS SZŐRGOMBOLYAG! A CIRKUSZ CSILLAGA LESZ! ERRŐL ÉN GONDOSKODOM!

VISSZASIET A KOCSIJÁBA, PAPÍRT, CERUZÁT TESZ MAGA ELÉ, MEG EGY FLASKA TÖRKÖLYT, MERT AZ ÉLESÍTI A GONDOLKODÁST, AZTÁN...

121.

„VIDÁM JELENET. A SZTÁR CIRKUSZ SZÁMÁRA ÍRTA KŐ OSZKÁR. SZÍN: A CIRKUSZ PORONDJA..."

122. MEGAKAD. A POHÁR UTÁN NYÚL, HOGY ABBÓL MERÍTSEN ERŐT A TOVÁBBIAKHOZ. KÖZBEN PILLANTÁSA PIPINCSRE TÉVED.

ŐT IS BELE KELLENE KAPCSOLNI! DE HOGYAN?

FOLYTATJUK

A barlanglakások közti úttalan utakon csak a teve közlekedhet

A zsákmányszerző gyerekhad összeverődik és csapatostól támad

Fatma asszony nem volt otthon, csak a lánya meg az unokája

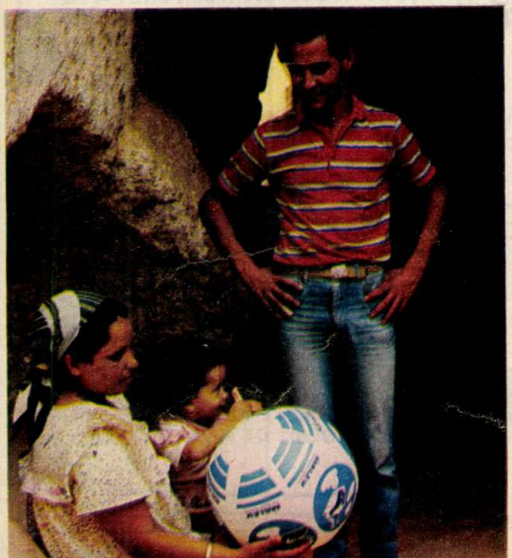

Belépés, csak kötélen!

Ki gondolná, hogy a „nagy semmi" mélyén emberek élnek...

A légkondicionált buszból nézve holdbéli tájon képzeltem magam, holott tudtam: ez már jócskán a Szahara széle. Csakhogy itt nem az ezüstfehér, hanem a terrakotta vörös szín uralkodott mindenen. Mindenen? A nagy semmin. Életnek nyoma se látható, pedig Express-csoportunk megérkezett a tunéziai Matmatába, a világ egyik legfurcsább településére, ahol a berberek leszármazottai, napjaink trogloditái, vagyis elmaradott barlanglakói élnek.

A falu központjától kicsit távol, Fatma asszony házánál álltunk meg. Ő és családja abból él, hogy a turistáknak jó pénzért megengedi, nézzenek körül barlang-lakosztályában, mert máshonnan bizony bottal zavarják el az idegeneket! A földbe vájt, hatalmas kráter kör alakú, s ebből nyílnak a „szobák", amelyekben legfeljebb egy gyékény fér el. Az „emeleti" helyiségekbe — például az éléskamrába — csak kötélen lehet felkapaszkodni... Ezek a barlangvájatok nappal kellemesen hűvösek, a sivatagi éjszakában pedig megfelelően melegek — ez a természetadta klímaberendezésük. A matmatai barlanglakások azonban egyre-másra elnéptelenednek, lakóik a környék oázisaiba költöznek, emberibb körülmények közé. Élelmes vállalkozók rögtön lecsapnak az üresen maradt barlangokra, s „exkluzív szállodát" nyitnak bennük.

Számomra azonban a barlangoknál sokkal döbbenetesebb volt a matmatai gyerekek rohama, akik egy reklámszatyorért, vagy egy színes matricáért nemcsak a turistákról tépik le a ruhát, hanem egymással is ölre mennek. „Madame, bonbon! Madame, bonbon!" — kéregetik szajkózva a cukrot, illetve mindent, ami az idegentől kicsalható. Szegény éhezők lennének? Nem ezt mutatja kerek arcocskájuk, kicsattanó vidámságuk. Inkább azt, hogy erre tanították be őket, s a kergetőzésen kívül ez a legjobb játékuk. Beszélgetni nem lehet velük. A sáskahad hol itt, hol ott tűnik fel, csapatostól támad, s a turista rémülten menekül vissza az autóbuszba. Matmata — talán a furcsa gyerekcsapat védelme alatt? — tovább őrzi nomád életének titkát...

Somos Ágnes

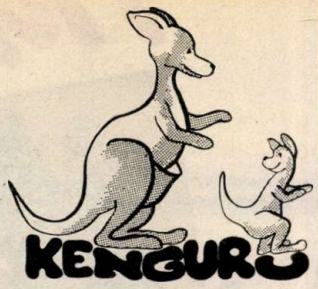

A Gyermekrádió január 25-i Kenguru-adásában elhangzott kérdésekre a helyes válasz: 1. 1926. 2. Nőknél: Karin Enke (NDK), férfiaknál: Gaeran Boocher (Kanada)). 3. Férfi gyorskorcsolya összetettben: 500 m, 1500 m, 3000 m, 5000 m.

KENGURU-PRÓBA

Akik hallgatták előző adásainkat, értesültek arról, hogy ebben az évben egy több versenyszámból álló vetélkedőt szervezünk majd. Függetlenül attól, hogy résztvevők lesztek-e, mindannyiótoknak ajánjuk, hogy edzettségetek érdekében rendszeresen végezzetek egyéni vagy csoportos edzést!

A Kenguru-futáshoz adott tanácsainkat megtaláljátok a Pajtás 86/1. és 86/5. számaiban. Végezzétek naponta a mellékelt gyakorlatokat! A próbának az ugrókötél-gyakorlatok – a kenguru-ugrás – is egyik része lesz. Ennek gyakorlására a következő feladatokat javasoljuk:

1. Kötél-áthajtás előre, páros lábon szökdeléssel.
2. Kötél-áthajtás előre, kettőzött szökdeléssel.
3. Kötél-áthajtás hátra, páros lábon szökdeléssel.
4. Kötél-áthajtás hátra, kettőzött szökdeléssel.

A kislabda-hajítás előkészítésére azt ajánljuk: hógolyózzatok! De csak azzal vívjatok hócsatát, aki önként vesz részt a játékban. Nedves, kemény hógolyóval ne dobálózzatok, és csak olyan helyen hógolyózzatok, ahol semmiben nem tehettek kárt.

Sí-rugózás

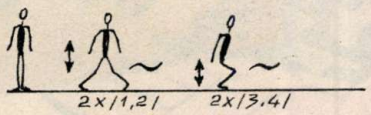

„Kéz-séta"

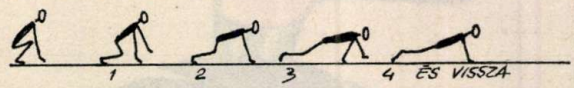

Törzsdöntés

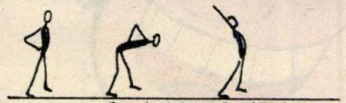

Vállrakörzés, -húzás

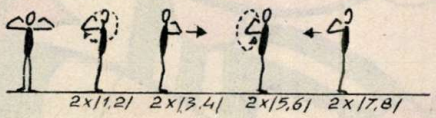

Tölcsér törzskörzés

Dugóhúzó

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC

Olvasószerkesztő: CSER GÁBOR

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397
Telefon: 321-987, 321-988, 321-989
Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest V., József nádor tér 1. 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: egész évre 153 Ft, I. félévre 85 Ft, II. félévre 68 Ft.

86.0174
Athenaeum Nyomda Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030—9583
INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

HURRÁ...

HURRÁ...

– OSZKÁR ÉS A CSODÁLATOS TENISZÜTŐ

– CHARLES DE COSTER BÁTOR ÉS FURFANGOS FLAMANDJA, THYL ULENSPIEGEL

– MORTADELLA ÉS FILEMON A GENGSZTEREK NYOMÁBAN

– COGAN ÉS AZ ORVVADÁSZOK

– PIF KALANDJA A KÜLÖNÖS MADÁRRAL

– SOK-SOK HUMOR ÉS IZGALOM A 19. KOCKÁS-BAN!

– SZUPERTÚRA

– 100 ÉV MÚLVA

– NAGY ÍRÓK KIS CSÍNYJEI

– ROBOTOLÓ ROBOTOK

– FELNŐTTEKRŐL JÓT VAGY SEMMIT . . .

– A HAHOTA SZÍNKÖR LEGÚJABB ELŐADÁSA

– VICCEK, KARIKATÚRÁK, HUMOR MINDEN MENNYISÉGBEN: EZ A 22. HAHOTA!

86/10
XLI. EVF. • 1986. MÁRCIUS 13. • ÁRA: 4,50 Ft

PAJTÁS

FOTÓ:
STEFKA ÉVA

MÁRCIUS
15.

A MÁRCIUSI IFJAK

PETŐFI SÁNDOR

TÁNCSICS MIHÁLY

JÓKAI MÓR

VAJDA JÁNOS

„Ott áll majd a krónikákban
Neved, pesti ifjúság
A hon a halálórában
Benned lelte orvosát."

(Petőfi: 15-ik március, 1848.)

— A márciusi ifjak közül Petőfi és Jókai a legismertebb. Kit tudnátok említeni még?

— Vasvári Pál, Degré Alajos, Pálffy Albert, Irinyi József, Irányi Dániel, Lisznyai Kálmán — sorolja Kovács András.

— Mit tudtok róluk?

— Vasvári történelemtanár volt Teleki Blanka lánynevelő intézetében. Petőfi mellett ő volt a forradalom legfőbb előkészítője és legtevékenyebb vezetője. Március tizenötödikén több beszédet mondott az egyetemi ifjúságnak, a munkásoknak és a céhlegények előtt. Mindez úgy lefoglalta, hogy történetírói és pedagógiai munkáját háttérbe is szorította — válaszolja Pánczél Csaba.

Hartyánszky István folytatja:

— Degré naplót vezetett a márciusi eseményekről. Pálffy Albert ügyvéd megindította a Márczius tizenötödike című lapot, amely az elnyomás ellen szólt, s függetlenséget követelt. Irinyi ügyvédként és újságíróként dolgozott.

Négy tizenéves, kék köpenyes srác ül a Sütő utcai általános iskola könyvtárában. Az ötödik, a legtájékozottabb Veszeli Gábor megbetegedett. Kérdezem is Szarvas Zsolt tanártól: lányok nem jönnek? Miért? A márciusi ifjak is mind férfiak voltak! Igaz, a történelemtudomány valóban egyetlen nőt sem említ. S most forgassuk vissza az idő kerekét százharmincnyolc évvel, s lapozzunk Degré Alajos író naplójába.

PÁLFFY ALBERT

VASVÁRI PÁL

IRINYI JÓZSEF

„Márczius tizenötödikén ezernyolcszáz negyvennyolczban. Mogorva idő s nyirkos hideg volt; az eget szürke felhők borították, s a földet hóvíz lepte el. A Pilvax előtt roppant tömeg fiatalság kiáltott: Éljen a szabadság! A hátsó ajtón átszellemült kifejezéssel belép: Petőfi, Jókai, Irányi, Irinyi József, s három új alak: Vasvári Pál, Bulyovszky Gyula, Nyáry Albert. Mindhárom az első ifjúság hajnalán pelyhedző állal s lelkesült szemekkel csatlakoztak a vezetőkhöz."

— A márciusi fiataloknak nevezett társaság 1847. december 6-án alakult meg a Pilvax kávéházban. Petőfi egy időben még a leveleit is a Pilvaxba címeztette — mondja Csaba.

— Beszélgetésünk elején említettetek néhány nevet, akik márciusi ifjak voltak, s egyúttal a Pilvax vezető tagjai. De ismerünk másokat is . . .

A fiúk hosszan gondolkodnak, már kimerülni látszik a készlet. S ekkor Tombor Tibor bizonytalanul megszólal:

— Nyáry Albert, Vidács János, Sebő Antal, Kolossy György. Jogászok.

— S hol maradnak az írók és a költők?

— Első Petőfi és Jókai — jegyzi meg Csaba. — De köztük volt Vajda János, a híres költő, s Pákh Albert író is, aki debreceni jogász korában kötött barátságot Petőfivel.

„. . . A városház első emeletéről szónoklatot tartott Jókai, Irányi, Vasvári és Rottenbiller. A helytartó tanácstól Czuczor Gergely és Táncsics Mihály szabadon bocsáttatását kértük. Czuczor, amint meglátta írótársait, megindulással sorba ölelte. Lisznyai nem késett egy rögtönzött verssel üdvözölni őt . . . Klauzál Gábor miniszter, a szónoklat nagymestere hozzám fordult a Múzeum téren. ‚Jaj, ki ez a kedves fiú? Ebből nagy ember válik.' Vasvári volt, a márciusi napok egyik kiváló lelke. A gyűlések legkedveltebb, legnépszerűbb, leghatásosabb szónoka."

— Petőfi, Vasvári, Irinyi, Jókai, Bulyovszky az ifjúság követeléseit a 12 pontban fogalmazták meg — folytatja Pisti. — Nem véletlen, hogy Petőfi volt a legismertebb egyéniség a márciusi ifjak között. Ekkorra már a nép is megismerte és megértette verseit, hiszen azok a néphez és a nép nevében szóltak. Ma is a nép, a haza költőjeként emlegetjük.

— Petőfi összefogta, egybekapcsolta a fiatalokat — erősíti meg István gondolatát András. — A szervezés nem volt nagy erőssége, de ráérzett, hogy mikor mit kell csinálni. Petőfi is kellett március tizenötödikéhez, de Vasvári és Nyáry Pál többet tett.

„. . . Megmozdultak azok is, akik a zavarosban szerettek volna halászni. Ek-

kor Nyáry Pál, mint a villám jelent meg a népgyűlésen, s a tömeg szívvel-lélekkel meghódolt a nagy ész, a megdöbbentő bátorság előtt. Ez órától fogva Pesten Nyáry volt a helyzet ura. Nyáry bátorsága, vas keze, határozott jelleme, bölcs belátása s szónoki ereje mentette meg a várost azon zavaros napokban a legnagyobb veszélyektől. A vagyon- és személybiztonság az ő erélye nélkül szomorú állapotba jutott volna . . .”

— S mit tudtok Woroniecky lengyel hercegről?

— Petőfi barátja volt, a Pilvax vezetőségi tagja. Magyar földön halt hősi halált. A szabadságért — válaszolja Tibi.

S nem említettük még az ismertebbek közül Emődy Dániel hivatalnokot, Sükei Károly bölcsészt, Székely József írót és Oroszhegyi Józsát.

A Pilvax vezetői közül a legidősebb Pálffy 27, a legfiatalabb Sebő Antal 18 éves volt.

„. . . Pozsonyból nem kaptunk híreket. Mi történik ott? A forradalmi bizottság engem bízott meg a küldetéssel. Kimerülten, betegen találtam Kossuthot íróasztalánál. Igen nyájasan fogadott.

— És most hadd hallom, mik folynak Pesten? Az a föllelkesült fiatalság, az a szabadságért rajongó tömeg, nem fog-e az első ágyúlövésre szétfutni?

— Nem. Csak látná, hallaná azt az elszántságot, harci kedvet.

— Helyes! Mondja meg tehát nekik, ha Bécsben ügyünk hajótörést szenved, lemegyek, s magam állok a fiatalság élére . . .”

Tarpai S. Anikó

Rajz: Görög Júlia

— Hogy van a barátnőm? Látogató Szilviéknél

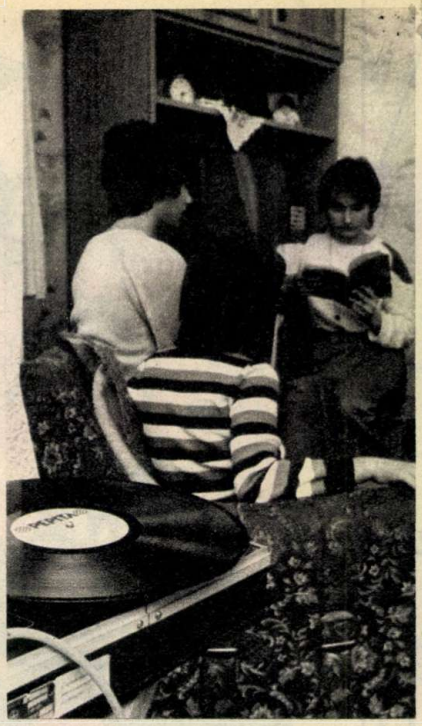

Gyógyulóban. A zene mellett már a könyv is kézbe kerül

— Itt a te ebéded. Ferinek külön főznek a napköziben

Halló! Itt kell bejelenteni, ha beteg egy gyerek?

— Itt is. De a Henger utcán kívül Budapestnek, s magának a II. kerületnek is több szakorvosi rendelője van.

— Az ügyeletessel szeretnék beszélni.

— Tessék. Dr. Gömöri Péter vagyok.

— Ma reggel hány beteghez hívták, doktor úr?

— Eddig kilencet kerestem fel a lakásukon. Most a járóbetegekkel foglalkozom, délután 4—6-ig újra fekvőbetegekhez megyek. A legtöbb gyereket lázzal járó légúti megbetegedés kényszerít ágyba. Ha megfogadják a tanácsomat, beszedik a gyógyszert, és addig fekszenek, amíg mondom, gyorsan meggyógyulnak.

Az osztályból tizenhárman hiányoznak

Balás Ottóné, a budafoki Tompa utcai iskola igazgatónője elővett egy naplót:

— A 8/c. osztály huszonhét tanulójából tizenhárman nem jöttek ma — mondta.

— Honnan tudják, hogy betegek?

— A szülők értesítettek bennünket. Ha valaki egy napnál tovább hiányzik és nem kapunk róla hírt, akkor mi érdeklődünk utána.

— Ki van leghosszabb ideje távol?

— Brodár Szilvia, a Péterpál utcából.

Szilviék utcájának neve a nyarat, az aratást idézte, de a járdát, amelyen feiíelé kaptattam, hó borította. Megkerestem a 77/c számú házat, és becsöngettem. Fürge lábú lány szaladt le a lépcsőn, hogy kaput nyisson.

— Te vagy a beteg?

— A nővérem. De már neki is csak hőemelkedése van.

A szobában, ahová Zita bevezetett, két lány álldogált. Az egyiken nagykabát volt.

— A barátnőm, Takács Anikó, alig néhány perce érkezett — újságolta Szilvi.

— Mióta vagy beteg?

— Egy hete.

— Anikón kívül meglátogatott valaki?

— A Villanó őrsnek, amelyet én vezetek, Anikó is tagja. Tőle mindent megtudhatnak rólam. Nem kívánhatom, hogy . . .

— A szüleid dolgoznak, a húgod délelőtt iskolában van. Ki gondoskodik rólad?

— Magam. Persze, anyu mindent elkészít, az ebédet is megfőzi. A hugi csak megmelegíti nekem, ha hazajön.

Ferinek külön főznek

Pesterzsébeten, a Tátra téri iskolában szép történetet hallottam egy fiúról, akit az iskola szanatóriumba vitetett, hogy felerősödjék, mert soványsága már az egészségét veszélyeztette. Tanárokról, tanítókról, akiknek a zsebében mindig található néhány szem kockacukor, mert a tanulók közt van két cukorbeteg fiú, s ha a cukorszintjük túl alacsony, ezzel segítenek rajtuk. Egy napközis szakácsnéniről, aki egy beteg fiúnak mindennap külön főz.

— A negyedikes Juhász Feri lisztérzékeny. Rosszul lesz, allergiás kiütés borítja el a testét, ha az ételébe csak egy szemernyi búzaliszt kerül — mesélte Dóka Zsigmond igazgató. — A szülei dolgoznak, s ahhoz még túl fiatal, hogy ellássa magát. Mégsem vehettük volna fel a napközibe, ha nincs egy jószívű szakácsnénink, aki vállalja, hogy több száz ebéd mellett elkészít a számára egy külön ebédet is.

— Persze, hogy elvállaltam. Én is anya vagyok, tudom mit jelent úgy dolgozni, hogy közben aggódni kell a gyerekért. Ferinek van egy lábasa, abba teszem fel az ételét. Arra is ügyelek, hogy neki is jusson minden délben édesség. De az ő süteménye csak kukoricalisztből készülhet — magyarázta Kiss Lajosné, aki 14 éve főz a napköziseknek, s nemrég a cukorbeteg gyerekekről is ő gondoskodott. — Néha minden leleményességemre, fantáziámra szükség van, hogy a többiekéhez hasonló legyen Feri ebédje is — egyszerűen sírva fakad, ha attól nagyon eltér —, de az orvosi előírásoknak is megfeleljen.

— Ma mit eszel? — kérdeztem a negyedikes fiútól.

— Paradicsomos káposztát hússal.

— Jó étvágyat!

Nem marad el a többiektől

Limbacher Robit, aki beteglátogatóba indult, magam is elkísértem.

— Muhr Laci egy hónap után most jött haza a Dél-Pesti kórházból. Tavaly háromszor ennyit hiányzott az

KI TÖRŐDIK A BETEGEKKEL?

Az iskolai hiányzások minden évben érzékeny műszerként jelzik, ha egy betegség járvánnyá terebélyesedik. Vajon mi történik azokkal a gyerekekkel, akiket váratlanul ágyba dönt a láz?

Robi gyakran csenget be Laciékhoz, hogy beszámoljon a leckéről

iskolából. Az orvosok óvják, mert nagyon érzékeny, s könnyen összeszed más betegségeket is. Pedig szeret velünk lenni.

— A sok hiányzás miatt nem kellett osztályt ismételnie?

— Csoda nagy akaratereje van. Mintha iskolában lenne, otthon és a kórházban is folyamatosan tanul. Persze, segítséget is kap. A nyugdíjas Ambrus tanár bácsi rendszeresen eljár hozzá, és Horváth tanárnő is tanította otthon. A leckéről, a házi feladatokról én számolok be neki.

— Mindennap?

— Ha itthon van. Laci a barátom.

Néhány percnyi töprengés után így folytatta:

— Ha valaki nem jön a suliba, az már biztos, hogy én másnap megyek, hogy megtudjam, mi van vele. Rólam meg teljesen megfeledkeznek. Pedig, amikor eltört a kezem, elég sokáig voltam otthon.

S hogy lássam, nem panaszként mondja, elneveti magát.

— Úgy látszik, rólam fel sem tételezik, hogy beteg is lehetek.

Laci még pizsamában volt, az ágyon heverészve olvasgatott, de az asztalra készített tankönyvek, füzetek és egy sakk-készlet tanúsította, hogy a hűséges barát látogatására most is számított.

*

Ki törődik a beteg gyerekekkel? Szerencsére, sokan. Fertőző beteget természetesen tilos látogatni és a náthásat is csak óvatosan szabad; de különben fél gyógyulással ér fel, ha a barátok, az osztálytársak is rányitják egymásra az ajtót.

Faragó György
Fotó: Karasz Lajos

A rövid öt esztendő alatt, amely a Tallinnka táncegyüttes megalakulása óta eltelt, már két alkalommal szerepelt a fővárosban. A szolnoki Tallinn Általános Iskola népitánccsoportja szó szerint zajos, vagyis vastapssal jutalmazott sikert aratott a Népművelési Intézet színpadán. A gyerekek nagy örömére ott táncolhattak, ahol a példaképek: a Magyar Állami Népi Együttes tagjai készülnek fellépéseikre.

A Tisza-parti iskolások tudatosan választották nevüket. Mivel Szolnok testvérvárosa Tallinn, úgy gondolták, a kicsinyítő képzővel jól jellemezhetik együttesüket. De a jó névválasztás még kevés. Táncolni is kitűnően megtanultak. A tallinnkák könnyed biztonsággal járták a szatmári, a széki — magyar tájegység Romániában —, a kalocsai táncokat. Sőt, közben gyönyörűen énekeltek is.

Természetesen saját zenekaruk kísérte a táncolókat. Az „Apraja" együttes szintén az iskola tanulóiból verbuválódott, de felnőttek is segítik a munkájukat. A „Sodrás" nevet viselő csoport — három hegedű, egy gordonka — vezetője a táncok zenei összeállítója, az iskola tanára: Móráné Seres Katalin.

A tánccsoport lelke, mozgatója, koreográfusa, mindenese Kovács József tánctanár:

— A mai fiatalok mozgáskultúrája nagyon szegényes. Ezen szeretnénk változtatni, amikor népitáncot tanítunk a gyerekeknek. Sőt, a próbákon, egy-egy szám betanulása előtt megismerkedünk azzal a várossal, faluval, ahol a táncot gyűjtötték. Elmesélem, milyen a körzet népművészete, néprajza, milyen ruhákat viseltek régen az emberek. A tánccal nemcsak a mozgáskultúra javul, hanem a fiatalok zenei hallása is fejlődik, megtanulnak énekelni.

Petrics István
Fotó: Páros György

TALLINNÁK

ZSIBONGÓ

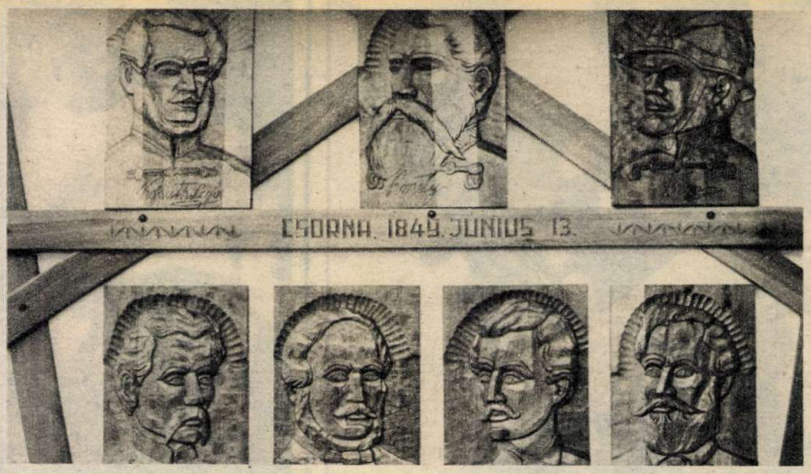

A GYŐZELEM EMLÉKÉRE

Kossuth, Kmety, Bem, Arany, Vörösmarty, Petőfi, Jókai... Salló István, a tatabányai természetvédelmi hivatal munkatársa, a nagy erdélyi művész, Szervátiusz Jenő tanítványa faragta fába hazánk hét nagy férfiportréját, s ajándékozta a csornai Bodnár Alajos Általános Iskolának. (1849. június 13-án zajlott le Csornán a szabadságharc utolsó győztes csatája.)

EGYÜTTÉRZÉS

Fáj a torkod, kiskutyám? Bizony, ha vastagabb lenne a bundád, könnyebben átvészelted volna a telet!

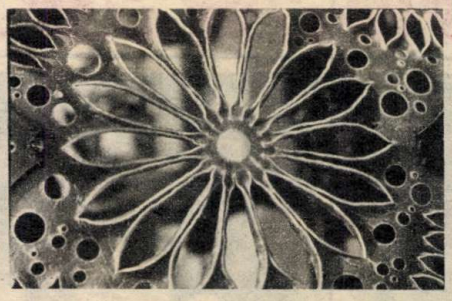

BŐRVIRÁG

Tavasszal nemcsak az erdőkben, kertekben nyílnak virágok. Ilyenkor a rajzolók keze alatt is több virág bontja szirmait, sőt a bőrdíszítők is virágot álmodnak késük alá.

TIKVERŐZÉS

Íme, a téltemetés, tavaszköszöntés számtalan szokása közül egy: tikverőzés a Fejér megyei Mohán. A maskarások tikokat (azaz: tyúkokat) kergetnek, ellopják a tojásokat és bekormozzák a járókelők arcát.

UTAZÁS AZ ÖREG AUTÓVAL

A fenti címmel egész estét betöltő mesejáték készül a televízió 4-es stúdiójában. Vadkerty Tibor rendező a képen Székhelyi Józsefnek és Ábel Anikónak ad éppen utasításokat, de a főszereplők között találjuk még Zenthe Ferencet, Tordy Gézát és Balkay Gézát is. Várjuk az öreg autót!

MI CSAK NEVETÜNK!

Ha anyu cipeli a táskát és tanulja a leckénket, nekünk az iskola már csak játék. Így aztán ki lehet bírni!

NYELVÖLTÖGETŐ

„Itt repül a báb-madárka!"

VÉGRE EGY HELY!

Takaros csúzlim! Végre kipróbálhatlak. Itt egy hely, ahol nincs ablak . . .

EGYEDÜL

Útvesztő, ahol a vesztés lehetősége kizárt dolog. Még az ilyen magányos bringást is célba terelik a sárga szalagok.

A SZERELEM KÉT OLDALA

Tavaszi szerelem alulnézetben, két oldalról és kólában elbeszélve . . .

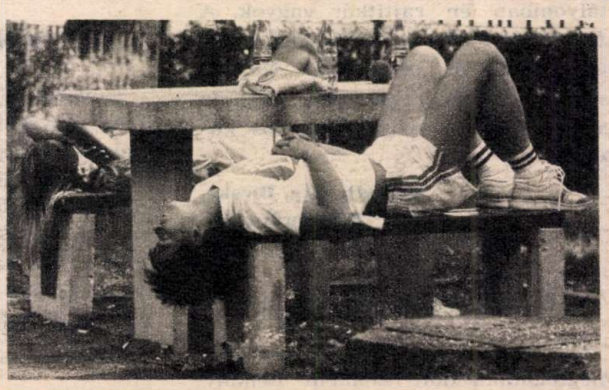

ZSIBONGÓ

KINEK VAN IGAZA?

VITA

Mi a véleményetek arról, amit Gábor mondott őrsének tagjairól, amikor szemére vetették, hogy Jóskának szavazták meg a zánkai üdülést, de ő Imit küldte el helyette: „Megszavazták Imit is . . . Vita nélkül a magasba emelték a kezüket. Rájöttem, ha nem róluk van szó, mindent megszavaznak."

Így van ez nálatok is? A sasokon is segítetek, ha megírjátok, hogy mi az, amit jónak vagy rossznak tartotok a saját őrsötökben. És szóljatok hozzá Nagy Andrea leveléhez is, amelyet SOS címmel most közlünk. A leghasznosabb levelek küldői a televízióban is szerepelnek majd, kerekasztal beszélgetésen találkozhatnak szövetségünk főtitkárával, Varga Lászlóval.

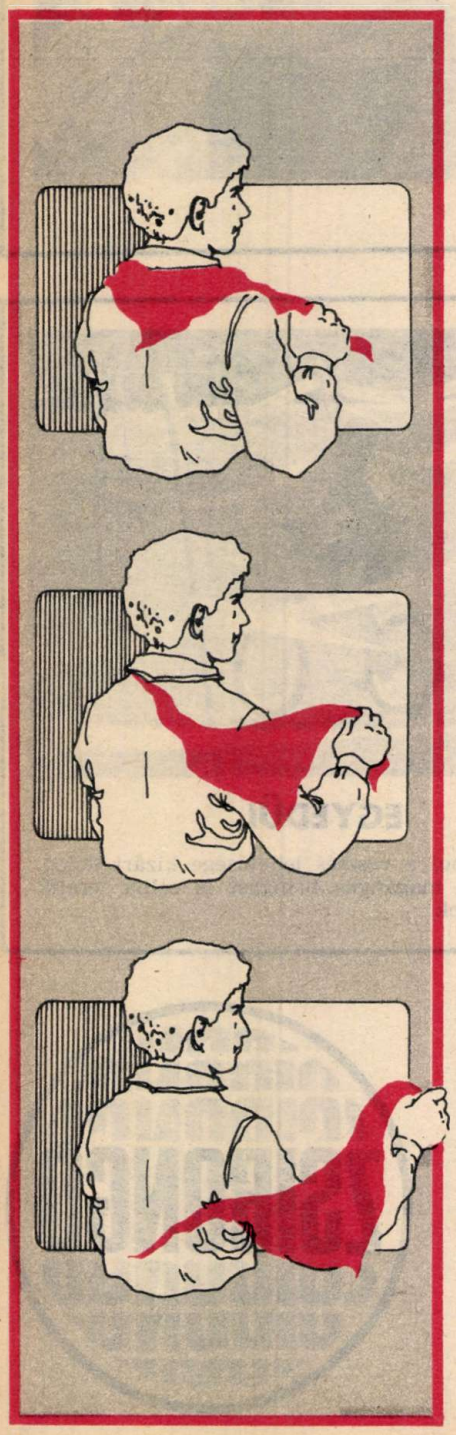

SOS, LESZAVAZTAK!

Le lehet-e váltani az őrs vezetőjét távollétében? Velem ezt tették! A Delfin őrsöt vezetem, s ez év januárjában az őrsi tagokkal megegyezve kijelöltem helyettesemmel a gyűlés időpontját. De időközben megbetegedtem, és a helyettesem tartotta meg a beszámolót. Az őrsi végén öt gyerek leszavazott azzal, hogy semmit sem csinálok. Ebben a „semmiben" csak annyi van, hogy minden hónapban tartottam gyűlést. Beszedtem az évi 20 forint tagsági díjat, ellenőriztem, ki nem volt jelen az összejöveteleken, ki nem hozott nyakkendőt. Akinek három igazolatlanja volt, osztályfőnöki figyelmeztetőt kapott az osztályfőnöktől. Csak egy gyerek védett (a többinek már volt osztályfőnöki figyelmeztetője!), de hiába bizonygatta, hogy igenis megcsináltam mindent, a többiek támadtak. Mit csináljak? Igazuk volt?

Nagy Andrea, Budapest XIX., Petőfi utca 2/d

NEM TARTOM IGAZSÁGOSNAK . . .

. . . hogy Gábor minden feladatot Jóskával akart megoldatni. Az osztályomban én rajtitkár vagyok. A feladatokat vagy az osztályfőnökünk, vagy néha én osztom ki. Nálunk sem a legjobb a közösségi élet, de a munkát megosztjuk egymás között.

Németh Zita, Bicske, Kisfaludi u. 25.

MAGAM MONDTAM LE

Olvastam a Sas őrs történetét és megfogalmazódott bennem néhány gondolat. Szerintem kétféle ember van: elméleti és gyakorlati. Az egyiknek jó elgondolásai születnek, de nem tudja megvalósítani. A másik kitűnő szervező, kivitelezi a tervet, ha nincsenek is olyan jó ötletei. Én is voltam már őrsvezető, de nem tudtam rendet tartani az őrs tagjai között. Ezért aztán lemondtam. Nem vagyok gyakorlati ember, mint ahogy véleményem szerint, Gábor sem az. Azért ugráltatta Jóskát, mert a többiek nem hallgattak rá. Tehát, nem való őrsvezetőnek.

Sándor Beáta, Kazincbarcika, Móricz Zsigmond tér 12.

KÉRTEM, NE JÖJJENEK

Őrsvezető vagyok én is, és megmondtam két gyereknek, hogy a következő foglalkozásra ne jöjjenek el, mert zavarják az őrsi összejövetelt. De azt is hozzátettem, ha úgy érzik, hogy megjavultak, akkor szeretettel várjuk őket.

S. Bandi egy kétszínű, haszonleső alak. Hiszen uszítja egymásra a többieket. Jóska padtársát viszont nagyon rendesnek tartom, mert utánament barátjának, hogy visszahozza az őrsbe.

Fási Judit, Vecsés, I. sz. Általános Iskola

NINCS ŐRSÜNK

Hetedik osztályos vagyok. Tavaly még őrsvezető voltam, most rajtitkárnak választottak. Eddig két őrsünk volt, de a fiúk az idén nem akartak külön őrsöt és a vezetést sem vállalták. Mi lányok pedig, attól féltünk, hogy túl nagy lesz a létszám, ha egy osztályból egy őrs lesz. Addig vitatkoztunk, hogy őrs nélkül maradtunk.

Gégény Jolán, Ibrány, Óvoda utca 52.

informatika

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: HORVÁTH ANNAMÁRIA

MI ÚJ(DON)SÁG, KEDVES PRIMO?

Az első nagy sorozatban gyártott magyar mikroszámítógép, a Primo, hamar belopta magát a számítástechnikát kedvelők szívébe. Ezt mi sem bizonyítja jobban annál, minthogy sok-sok iskolában ez a masina lett az „iskolai számítógép", s a zánkai úttörőtáborban is ilyen gépen gyakorolhattak azok, akik barátságot kívántak kötni a komputerrel.

Legyen persze bármilyen jó is egy számítógép, ha valóban közkedvelt akar maradni, akkor időről időre meg kell újulnia. Úgy tűnik, hogy ezt az elvet jól ismerik „Primo-éknál", hiszen számos újdonsággal rukkoltak ki a közelmúltban.

Itt van mindjárt a leglátványosabb változás: az érintős billentyűzetű Primo mellett megjelent annak nyomógombos változata is. Ez persze nem azt jelenti, hogy az előbbit most már nyugdíjba küldik, már csak azért sem, mert az érintősnél strapabíróbb billentyűzetet elképzelni sem lehetne. Sokan viszont idegenkednek az újtól, s ragaszkodnak a megszokott, nyomógombos változathoz.

A formai megújulást természetesen tartalmi is követte, ami egy számítógép esetében azt jelenti, hogy sok új szoftvert is kínálnak hozzá. Közülük mindenképpen figyelemreméltó az a grafikus program, amely 60 darab BASIC-szintű utasítással egészíti ki a Primo utasításkészletét, s ezzel nagymértékben megjavítja a gép, „rajzkészségét". Ha a grafikus programmal megismerkedik a gép, akkor képes arra, hogy különféle alakzatokat mozgasson a képernyőn fel és alá, pillanatok alatt kisatírozzon bármilyen ábrát, s hihetetlen gyorsasággal rajzoljon köröket, ellipsziseket, négyzeteket, téglalapokat.

A HT-emulátor elnevezésű program abban segít, hogy a HT iskolai számítógépre írt BASIC-programokat a Primón is le lehessen futtatni. A „HELP" névre hallgató szoftver viszont arra tanítja meg a programozót, hogy az a képernyőt a lehető legtakarékosabban használja ki. Bizonyára nagy érdeklődésre tart majd számot az öntanító BASIC-program is. Ez, a televízió BASIC-tanfolyamát kiegészítő szoftver 60 perces kazettán tartalmaz leckéket és teszteket, s ha valaki becsülettel átrágja magát az egyes leckéken, s megfelel a számítógép — olykor ravasz, máskor inkább vicces — kérdéseire, abból a „tanfolyam" elvégzése után középszintű Primo-programozó lehet.

A legérdekesebb újdonsággal azonban nem a Primo cég szakemberei, hanem diákok, mégpedig esztergomi tanulók jelentkeztek. Olyan fény-, illetve képújság programot készítettek (természetesen

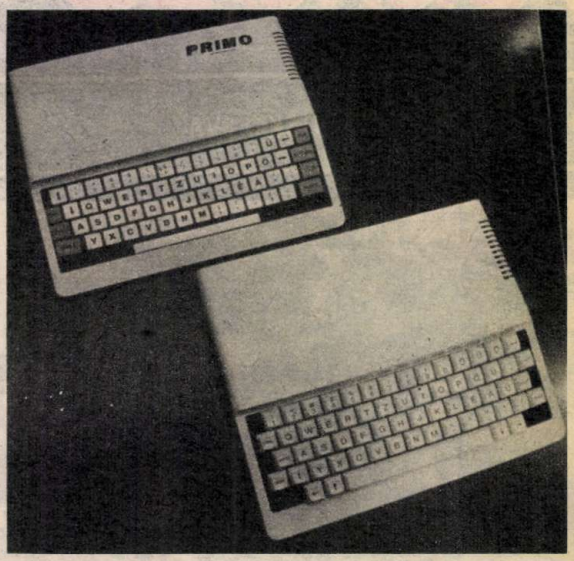

A Primo család tagjai — az érintős és a nyomógombos masinák — jól megférnek egymás mellett, s nemcsak a képen, hanem az életben is

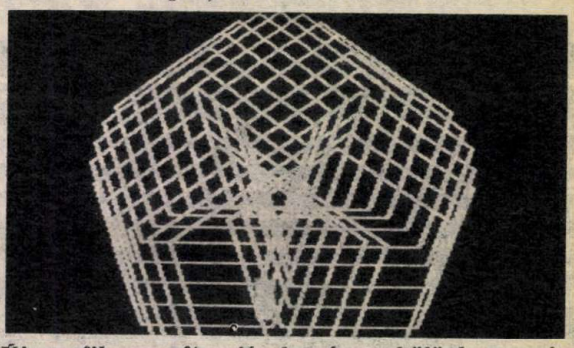

Új, grafikus szoftverjével egészen különleges mértani alakzatokat varázsol a képernyőre a Primo számítógép

Primo számítógépre), amelyet reggel 8-kor kell elindítani, s a program ezután minden szünetben bekapcsolja a képes híradót, amiből az iskolát érintő legfontosabb eseményekről értesülhetnek a diákok.

A Primo számítógép közkedveltsége az úttörőszövetség figyelmét sem kerülte el. A „Barátunk a számítógép" című könyvecske például a Primo számítógépet veszi alapul, úgy ismerteti meg olvasóit a számítástechnika alapjaival. Ugyancsak az úttörőszövetség ötlete az az érdekes játék, amelynek során számítástechnikával kapcsolatos ötleteket, beszámolókat, esetleg kész programokat várnak a Zánkai Módszertani Központ címére. Aki ilyenekkel jelentkezik, az cserébe megkapja a Barátunk a számítógép c. könyvet, s részt vehet nyáron a zánkai számítástechnikai táborban.

Ugye, milyen kecsegtető a díjazás? Reméljük, hogy ti is így vélekedtek, s hamarosan arról kapunk majd hírt, hogy egyre többen bekapcsolódtatok ebbe az érdekes játékba.

— h —

FÜRKÉSZŐ

ROVATVEZETŐ: MONTSKÓ ÉVA

A BÜNTETŐRÚGÁS a fociban az egyik legbiztosabb gólhelyzet. A tizenegyes pontról elrúgott labda körülbelül négytized másodperc alatt ér a gólvonalig. Román futball-szakemberek kiszámították, hogy ha csak 10 centiméterrel közelebbről végeznék el a szabadrúgást, akkor négy ezredmásodperccel rövidülne meg a kapusnak a védéshez rendelkezésre álló ideje, s ez az eddiginél is sokkal kisebbé tenné a védés esélyét.

A JÖVŐ SZÁZAD AUTÓJÁNAK TARTJÁK a szakértők ezt a tökéletesen formatervezett kísérleti Fordot. Szélcsatornában alakították ki a karosszériát, hogy a lehető legkisebb légellenállása legyen, erről tanúskodik a teljesen lekerekített forma. Ez az autó az energiatakarékossági versenyben is megállná a helyét: csak 2,8 liter benzint fogyaszt 100 kilométerenként.

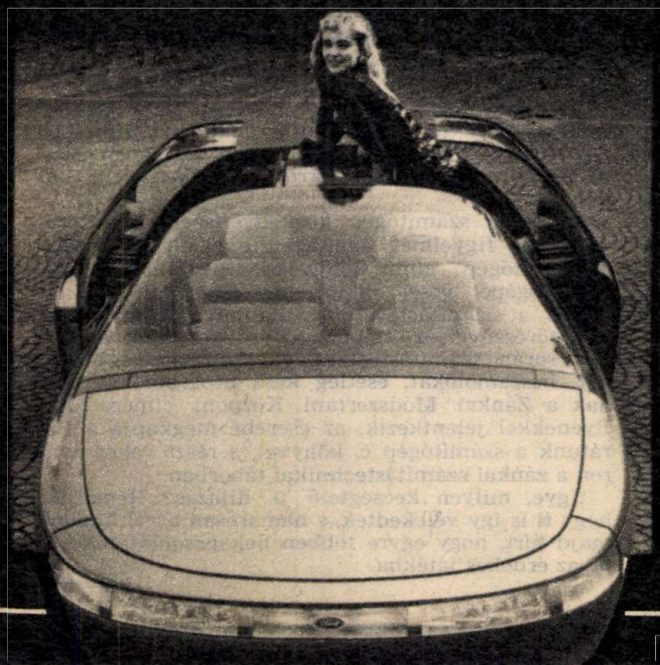

FOGVÉDŐ CUKORKÁT KÉSZÍTETTEK a Szovjetunióban. Ez a különleges édesség nemhogy növelné, hanem ellenkezőleg: csökkenti a fogszuvasodás esélyét, mert fogvédő vitaminokat és aminosavakat tartalmaz. A kellemes ízű cukorkát tejből, illetve tejfeldolgozási melléktermékekből készítették el.

EGÉSZSÉGŐR A KOCOGÓKNAK. A különleges stopperóra a másodpercek mellett a futó pulzusát is méri. Az elektronikus szerkezetet elegendő megérinteni, s a kijelzőn rögtön megjelenik: hányat ver a szív az adott futási sebesség mellett. A szív percenkénti ritmusszáma jó jellemzője a szervezetet érő terhelésnek. A túl alacsony pulzusszám esetén ugyanis nem vált ki megfelelő edzéshatást a futás, a túl magas – 180 feletti – pulzus pedig már veszélyes lehet az egészségre.

AZ INTELLIGENCIA FOGALMAT gyakran használjuk, de hogy mi minden tartozik bele, abban még a szakértő pszichológusok sem értenek egyet. A tanult ismeretek, ezek felhasználási módja, a feladatmegoldás módja és sebessége, a logikus gondolkodás képessége mellett néhány kutató a zenei és táncképességet, a mások érzelmeinek felfogási képességét, a nyelvhasználatot és a matematikai gondolkodást is beveszi az intelligencia jellemzői közé.

ENNEK A KENYELMES KERÉKPÁRNAK egy apró motor segíti a haladását. Persze nem mindig, csak akkor, ha a tulajdonosa már elfáradt, vagy nem tud megbirkózni az emelkedővel. Az egy literes benzintankban tárolt üzemanyag segítségével 25 kilométeres óránkénti sebességet érhet el a kerékpáros. Ennél persze gyorsabban is haladhat, de ehhez már a pedált is sebesen kell tekernie.

ÁLLATBARÁTOK, FIGYELEM! Kimutatták, hogy az ismételten jelentkező allergiás tünetekért – a gyakori tüsszögésért, orrfolyásért, nyálkahártyaduzzanatokért, kiütésekért – sokszor az otthon tartott kis állatok a felelősek. Különösen a szőrös és a tollas állatok jelenthetnek veszélyt az allergén anyagokra érzékenyek számára. Számukra kedvezőbb, ha akváriumi állatokat, halakat vagy hüllőket tartanak. Ezek sokkal ritkábban okoznak allergiás megbetegedéseket.

A TAVASZ ELSŐ HÍRNÖKEI KÖZÉ TARTOZIK A MÁRTILAPU. Ilyenkor csak a 8–10 centiméter magas száron ágaskodó élénksárga virágai látszanak, ezek gyakran már a hó alól is kikandikálnak. Esernyőnyi nagyságú lapulevelei csak nyár közepére fejlődnek ki. Régebben fiatal leveleiből főzeléket is készítettek, de ma már nem hasznosítják. Legfeljebb a korai tavaszi kirándulók örülnek a vidám sárga virágoknak.

A negatív formát homokkal vagy viasszal bélelik.

Itt nem kerámia készül, a bonzöntő csak átmenetileg dolgozik lágy anyaggal

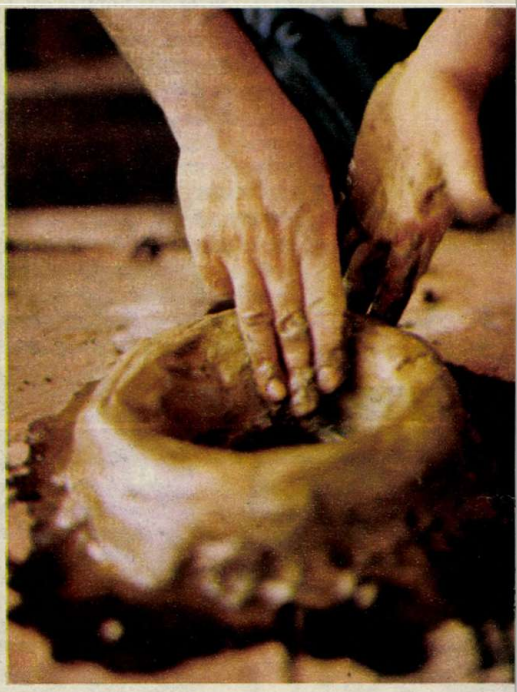

Ez a különös kalap munkavédelmi eszköz

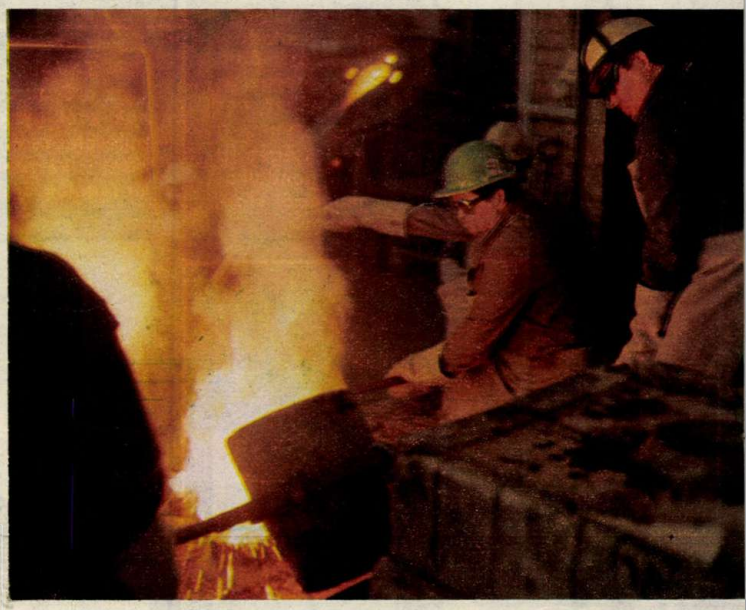

1200 fokon izzik az önthető anyag

Egy-egy nagyobb szobor darabformája részekből tevődik össze

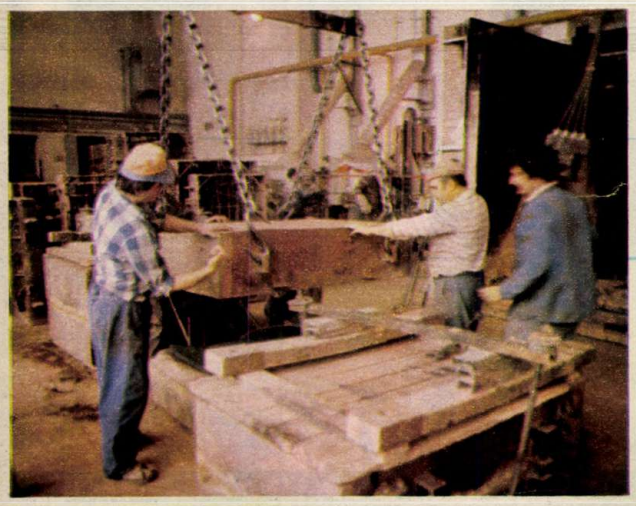

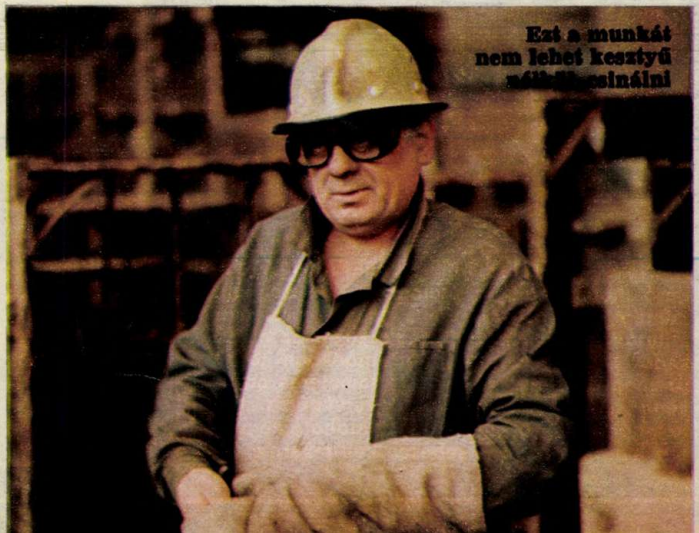

Ezt a munkát nem lehet kesztyű [illegible]sinálni

BRONZBA FOGLALT ÜZENET

Minden múlandó. Miképpen őrizhetnénk meg óriás formátumú hőseink, vezéreink, gondolkodóink, művészeink vonásait egy elképzelt örökkévalóságon át? Miképpen emelhetnénk múlhatatlan emlékművet nagy történelmi események jelzéseképpen, hogyan fejezhetnénk ki legtisztább, legemberibb indulatainkat időálló formában?

Van megoldás? Talán. Öntsük bronzba a múlandó arcokat, álmokat, indulatokat! A bronz képes dacolni az idővel, általa üzenhetünk az évszázadokon, évezredeken túli jövőbe is.

HOGYAN KÉSZÜL?

Egy robusztus, erőteljes bronzszobor igazán lenyűgöző, ám nem mindenki elégszik meg a látvány élményével. Vajon hogy készül? — teszszük fel gyakran a kérdést. Nos, én utánajártam, s megpróbálom vázlatosan leírni!

A szoboröntés elve ugyanaz, mint az érceöntésé: a mesteremberek tűzálló formába öntik a folyékony bronzot. Eljárásbeli különbségek csak azokból az eltérő módozatokból keletkeznek, amelyekkel a tűzálló formát készítik. Két különböző készítési mód van, az egyik, amikor viaszminta közvetítésével hozzák létre a formát, a másik a homokból készült darabforma. Nézzük először, hogyan készül a viaszminta. Az agyagból mintázott szobrot a szobrász gipsszel vonja be, majd amikor az megszáradt, két darabban leveszi. Ez lesz az a negatív forma, amelybe a viaszréteget 4-6 milliméter vastagságban belenyomják, majd a darabformát ismét összeillesztik, s három rész finomra őrölt téglaport, s egy rész gipszkeveréket vízzel fölhígítanak, s ezt a keveréket a formába beleöntik. Így kapják meg az öntési magot. Amint a gipsz megkötött, leveszik róla, s így előtűnik a viaszminta, amelynek hibáit gondosan kijavítják. A viaszmintába csőrendszert vezetnek, ami a folyékony bronz beöntésére szolgál. Ezenkívül kell egy másik csőrendszer is, melyen át az érccel megtelő formából a levegőt elvezetik. Ezután finom ecsettel ráviszik a mintára — a mag összetételéhez hasonló anyagból — az öntési negatív első rétegét, majd háromujjnyi vastagságban beborítják ugyanezzel az anyaggal a viaszmintát és vele együtt a kettős csőrendszert. Ezután hosszú vékony bronzszögekkel a külső burkot összefogják a belső maggal, nehogy elmozduljon. Végül az egészet kiégetik. Az égetés folyamán a viasz megolvad, és a csőrendszereken át kifolyik. Azért van szükség a viasz ily módon való eltávolítására, mert annak helyére öntik majd a forró bronzot, ami megszilárdulása után a szobor végleges formáját megadja.

A homok darabforma készítése elvben azonos a fentebb leírt viasz darabformáéval, csak anyaga más: esetünkben finoman szitált égetett homok, amely megfelelő nedvesség hatására szilárdan összeáll. Monumentális szobrok egy darabból való kiöntésére nem alkalmas, azért aztán a nagy szobrokat méteres szeletekre osztottan öntik a homok darabformába — a kisméretű, de nagy igényű bronzszobrokat pedig viaszminta közvetítésével készítik.

AZ ÖNTÉS

Akármilyen eljárással készítik is a formát, az öntés folyamata mindig ugyanaz. Az anyag: 90 rész vörösréz, 8 rész ón és két rész horgany. Ez a keverék 1200 hőfoknál megolvad és remekül önthető. Nagy szobrok öntéséhez hatalmas berendezésekre van szükség. Mindenekelőtt kell egy földbe süllyesztett 5-6 méter mély öntési akna, amibe a nagy formát beleépítik. Öntés után a formát leszedik, szétverik, a magot kiszedik. Ekkor még kiállnak a szoborból az öntő és légvezetékek, amelyeket közvetlenül a szobortestnél lefűrészelnek, s megkezdik a nyers öntés hibáinak kijavítását, az úgynevezett cizellálást. Ezután már csak a patinálás van hátra.

AZ IDŐ VARÁZSLATA

A művészek és a művészetélvezők már régen rájöttek arra, hogy a bronzszobrok a hosszú évek alatt megváltoznak, elvesztik eredeti nyers színüket, az idő kissé sötétebb, melegebb árnyalatba öltözteti, vagyis patinálja őket. Gondolták, az lenne jó, ha mindjárt az öntőműhelyekből úgy kerülnének ki, akárha régiek lennének, és kitalálták a patinálás eljárását savak maratásával vagy különböző lakkok segítségével. Első menetben oldott cuprumchlorátummal ecsetelik a szobrot, aminek hatására a bronz szürkészöld színt kap, azután viszik rá a fekete patinát, nitrát és ezüstnitrát vizes keverékével. Az új szobor végül is olyan lesz, mintha a messzi időből „jönne", s ez a régies patinás hangulat adja meg az igazi szépségét.

Magyar Katalin
Fotó: Tóth András

Íme, a bronzszobor, amely képes dacolni a múló idővel

»DRÁGA

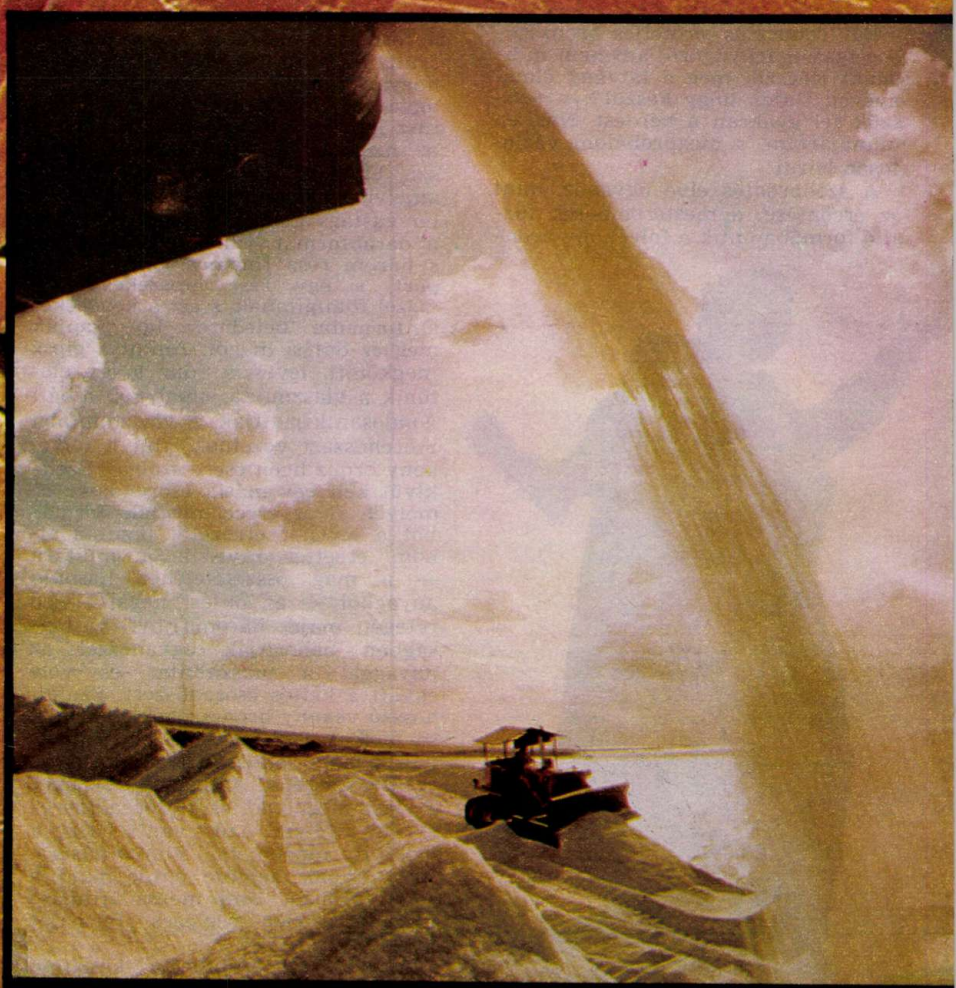

HULL A FEHÉR HOMOK, LASSAN MÁR SÓHEGY LESZ BELŐLE

A VIZEK ELPÁROLGÁSA UTÁN
DÉL-AFRIKÁBAN
MŰVÉSZI TENGERMEDENCE KELETKEZETT.
A LÚGOK
MINDENT ELPUSZTÍTOTTAK,
CSAK A VÖRÖS „BAKTÉRIUMMŰVÉSZET" VIRUL

„A KONYHAPOLCON

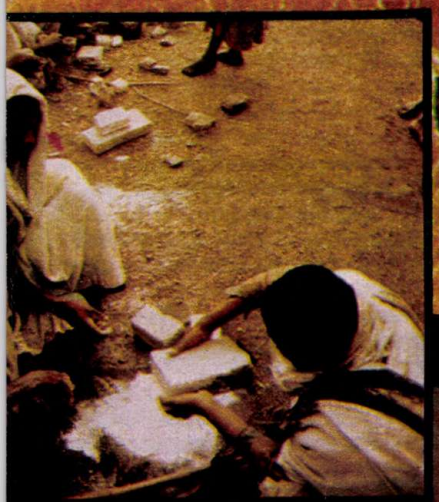

T-AFRIKA TAVAINAK IS KINCSE

HA PIROS LESZ, MEGÉRETT A SÓ

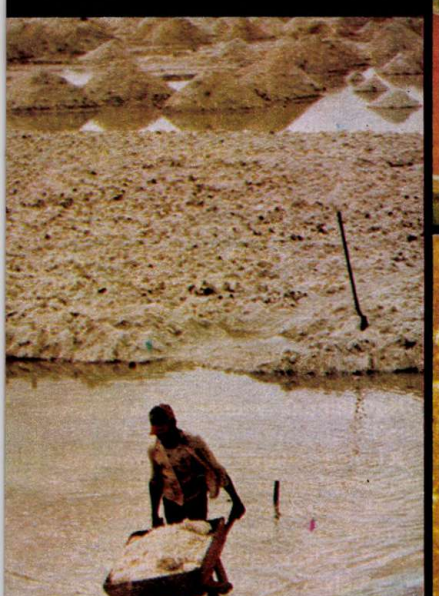

AFRIKAI TENGERPARTI
„SÓLEPÁRLOK"

Történt hajdanán,
hogy a galagonyásiak
sót vetettek,
hogy ne kelljen
drága pénzen venniük
a boltban.
Négy ember saroglyán
hordozta körül a csószt,
nehogy letapossa a vetést.
És várták a termést.
Learatni nem tudták,
így ágyúval lőttek rá . . .

»DRÁGAKŐ« A KONYHAPOLCON

Persze mindez mese, de az már nem, hogy a só kitermeléséről, elosztásáról, értékesítéséről hazánkban mindig állami keretek között gondoskodtak. Ami csak a mérhetetlen fontosságát hangsúlyozza. Már a honfoglaló magyarok ellenőrzésük alá vonták az erdélyi sóbányákat, s nem nyereg alatt puhították a húst, hanem sóvol tartósították. Még a sókereskedés is kiváltságnak számított. Így próbált enyhíteni szegénysége nyomorúságán Rákóczi későbbi kuruc brigadérosa, Esze Tamás, amikor Máramaros szigetéről, Tordáról és Kolozsról ökrös és lóvontatta szekereken próbálta Szatmárba szállítani az értékes portékát. Ám a vámosok ezt nem nézték jó szemmel, s akadályozták, ahogy tudták.

Hazánkban a sóbányászatnak két módszerét ismerték. Sóváron vizes oldatában tárták föl, majd a bánya párolójában kifőzték. Európában ez a módszer volt elterjedtebb, mivel a fehér kincs főleg szennyezetten fordult elő. Nálunk azonban tiszta sót rejtett a föld mélye, amit kézi fejtéssel termeltek. Csákánnyal vágták ki. Persze, akiknek sós vízű tengerük, vagy tójuk van, azok is gazdagok, hiszen ha a parton épített parcellákból elpárolog a víz, alatta fölfénylik a fehér sófövény.

Ezt a semmi kis fehér homokot nemcsak tartósításra használták — s használják ma is —, hanem a bosszúállás szereként is. A III. pun háború (i. e. 146) után a rómaiaknak nem volt elég, hogy bevették és lerombolták a meghódított Karthágó városát, de földjét fölszántották és behintették sóval.

A só nemcsak mindennapi étel — de hitvilágunkba és népszokásainkba is beleette magát. Alapja persze nem más, mint a táplálkozásban betöltött fontossága. Jelképezheti a jólétet, a gazdagságot, az új életet. Az új párnak a lakodalomban adott só, az új házba beköltözéskor az asztalra helyezett só, mind-mind a szerencsés kezdetet biztosíthatja. A gonoszűzés eszközeként az ókortól tartja jelentőségét. „Veszélyes" időpontokban rontás ellen is hathatós szernek bizonyult. Az újszülött lepedőjébe is kötötték, s ellés idején az istállót sóval szórták körül.

Végy egy kiló sót. Öntsd a levesbe! Ehetetlen. Ne öntsd a levesbe! Ehetetlen. Tehát se vele (túlzottan fogyasztva), se nélküle nem élhetünk. Ezen morfondírozni nemigen szoktunk, hiszen van, csak föl kell nyúlni érte a konyhapolcra, s ki-ki szájíze szerint ízesítheti vele ételét.

Tarpai S. Anikó

KEDVES ISMERŐS

A NAGY ÉRZÉSEK HÍVE

Operaházunk minden év márciusában műsorára tűzi nagy nemzeti operánkat, a Bánk bánt. Melinda szerepében — immár hetedik éve — Pitti Katalin

A lágyan lengedező tavaszi szél nemcsak az emberi szívekbe, a fejekbe is megújulást hoz. Bizonyára ez is közrejátszik abban, hogy történelmünk nagy jelentőségű forradalmi eseményeinek egy része épp a tavaszkezdetre esik. Március idusához közeledve felidézzük az 1848-as forradalom, illetve a Tanácsköztársaság hős katonáinak történelemformáló szerepét. Felidézzük néhány pillanatra, majd újra elmerülünk napi problémáinkban, gondjainkban. Vannak azonban olyan emberek, akik március tájt éppen napi munkájuk során kerülnek kapcsolatba a múlttal. Közéjük tartozik ismert operaénekesnőnk, Pitti Katalin is, akinek a tavaszkezdet egyet jelent nagy nemzeti operánk, a Bánk bán egyik főszerepének, Melindának az eléneklésével.

– Többet jelent-e a művész számára egy-egy átlagos szerepnél az, ha a magyar történelmet keltheti életre?

– Feltétlenül. Minden évben várom a márciust, hogy ismét színpadra léphessek egyik kedvencemmel, Melindával. Ezt a szerepet már főiskolásként is nagy-nagy örömmel tanultam, mert már akkor arra gondoltam, hogy valamelyik nemzeti operát feltétlenül el kell énekelnem. Idén egyébként az a nagy megtiszteltetés ért, hogy Ilosfalvy Róberttel énekelhetek együtt, egy igazán emelkedett hangulatú előadás részese leszek. Ilosfalvy emberi-művészi kisugárzása ugyanis, nemcsak partnereire, hanem az egész közönségre kihat.

– Ön emelkedett hangulatról, forró légkörről beszél, ami valóban érthető, és nem értékeli eléggé az érzelmeket. Mi erről a véleménye?

– Én a nagy érzéseknek a híve vagyok, és a színpadon is, a magánéletben is egyaránt azokat az embereket kedvelem, akik képesek az érzelmekre, s alkalomadtán kérkedés nélkül élni tudnak velük.

– Hogyan emlékezik vissza gyerekkora márciusaira?

– Az maradt meg bennem, hogy szinte minden iskolai ünnepségen szavaltam vagy énekeltem. Felnőtt fejjel visszagondolva, s ismerve a mai iskolásokat is, egy kicsit úgy érzem, hogy nem tanulunk, nem tudunk eleget a márciusi eseményekről, pedig hihetetlenül fontos pillanatai voltak történelmünknek.

Katalin nemrégen meghívást kapott az osztrák művészeti élet egyik kiemelkedő eseményére, a bécsi operabálra. A színpompás forgatagban nem volt ember, aki ne fordult volna meg utána. S nemcsak lányosan karcsú alakja, s feltűnő szépsége miatt. Ruhájával is ő került a bál középpontjába. Nemesen egyszerű, magyaros öltözékével ugyanis kimagaslott az egyébként álomszép és méregdrága ruhaköltemények közül.

– Hallhatnánk valamit a közeljövő terveiről?

– Jelenleg állítjuk össze szólólemezemet, amellyel a lemezhallgatóknak szeretnék bemutatkozni. Bevallom, nem kis gondot okoz, hogyan állítsam össze a műsort. Olyan áriákat, dalokat keresek, amelyek kincsei az operairodalomnak, ám csak ritkán lehet hallani őket, s olyanokat, amelyeket még nem hallott tőlem a közönség. Egyetlen szerepemmel azonban kivételt teszek. Bár nem felel meg az említett követelményeknek, valamelyik részlete bizonyosan rajta lesz a lemezen. A Melindáról van szó.

– ha –

PAJTĀS

PITTI KATALIN

A BÁNK BÁN ŐSBEMUTATÓJA

Erkel Ferenc, a magyar opera megteremtője

Ősbemutató annyit jelent, hogy valamely színházban valamely darabot először tűznek műsorra. Katona József Bánk bánját 1839-ben mutatták be először, főszerepben a híres-neves színésszel, Egressy Gáborral. Ezt követően húsz színházi évadon keresztül, mintha elfelejtették volna, ám a szabadságharcot megelőző években — 1845—46-ban ismét kilenc előadást tartottak belőle, az 1919—20-as szezonban pedig tízszer játszották. Ezek a tények nyilvánvalóan bizonyítják, hogy Katona József Bánk bánját forradalmi hevületű idők hangulata ragyogtatta fel a színpadon mindaddig, amíg a magyar drámairodalom elfogadott reprezentánsa lett, megtalálva helyét a honi művészet magaslatán.

Közben történt vele valami, valami egyszeri csoda: Erkel Ferenc jóvoltából a Bánk bán meghódította az operaszínpadot is és a magyar zenei élet egyik nagy büszkesége lett.

Magyarországon, már a szabadságharc előtti időkben — annak ellenére, hogy külön operaházunk nem volt — kialakult az operarajongók honi tábora, s azok az emberek, akik már sokszor és lelkesen tapsoltak a Verdi-operáknak, 1844-ben Erkel Hunyadi László-jának bemutatóján méltán úgy érezhették: megszületett a honi opera.

*

A pesti ifjúság akkori németellenessége és forradalmisága tükröződik a magyar operák sikereiben. Egy-egy Hunyadi László-előadás valóságos tüntetésnek számított, olyan hevesen lelkesült a közönség.

A szabadságharc leverése után a fojtott csend és a keserűség éveiben, szinte mindenki tudta, hogy Erkel Ferenc új operán, a Bánk bán zenei feldolgozásán dolgozik. A Hunyadi László ősbemutatója után tizenhét esztendő telt el, amikor végre 1861. március 9-én bemutatták a Nemzeti Színházban Erkel Ferenc új operáját.

A lelkes fogadtatást híven tükrözi a korabeli sajtóvisszhang.

Bulyovszky Gyula lapja, a „Nefelejts" így ír:

„Ez a ‚Bánk bán' az ő velőig ható magyar zenéjével, ábrándos, szilaj dallamaival, az első hangjegytől az utolsóig magyar hangszerelésével, méltó Katona szelleméhez."

A „Pester Lloyd" kritikusa a következő módon nyilatkozik:

„Erkel mint operaszerző, a zene egy új fajtájának megalkotója, minthogy a három eddig ismert műfajhoz (t. i. stílushoz), az olaszhoz, a franciához és némethez, egy negyediket, a magyar stílust illesztette hozzá . . ."

A „Hölgyfutár" kritikusának kinyilatkoztatása: „E dalműre zeneirodalmunk méltán büszke lehet, akár az alakok magas szabásait, akár a gondolatok bőségét, akár a zene hatásos kidolgozását tekintjük."

*

Hogy milyen jól ráérzett a korabeli sajtó Erkel zsenialitására, s a Bánk bán nagyszerűségére, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy a Bánk bán nemzeti operánk lett, s mint ilyen, elévülhetetlen és kitörölhetetlen a nemzet szívéből és kultúrájából.

Magyar Katalin

Az opera első Melindája Hollósy Kornélia

Az első Bánk bán Egressy Gábor

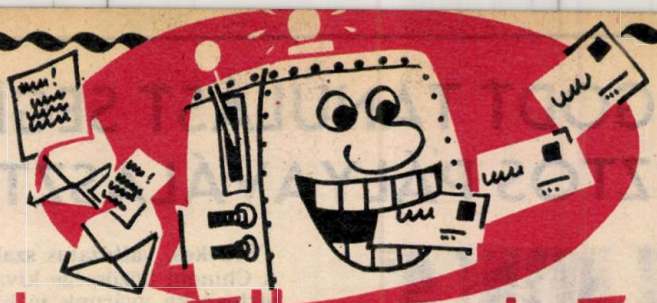

levélbontó

KRÓNIKÁSOK, FIGYELEM!

Kossuth Zsuzsanna Úttörőcsapatokkal szeretné felvenni a kapcsolatot a jászberényi Székely Mihály Általános Iskola hasonnevű csapata. **Címük: Jászberény, Lehet vezér tér 6. — 5100.**

A **Zrínyi Miklós** nevét viselő csapatok jelentkezését várják a külsővati általános iskolában. A leveleket a következő címre kérik: **Zrínyi Miklós Úttörőcsapat, Partizán őrs, Külsővat, Raffel u. 12. — 9532.**

Vak Bottyán János nevű csapatokkal levelezne a 3. számú Általános Iskola 6/a osztálya Gyöngyösön. **(Jeruzsálem u. 1. — 3200.)**

Az almásfüzítői **Damjanich János** Úttörőcsapat is örömmel venné fel a kapcsolatot névrokonaival. **Címük: Almásfüzítő, Ady Endre u. 4. — 2932.**

A madarasi **CIMEA VIKI** őrs testvérőrsökkel levelezne. **Címük: Madaras, I. István u. 81. — 6456.**

Gárdonyi Géza nevű rajokkal venné fel a kapcsolatot egy budapesti, ilyen elnevezésű raj. **Címük: Általános Iskola, 7/b, Budapest, Iskola tér 45. — 1214.** S ugyanerre a címre várja az **5/b** osztály Bem József raja is a testvérrajok jelentkezését.

Dobó Katica-csapatok jelentkezését pedig Debrecenben várja a Csapókerti Általános Iskola Béke raja. **Címük: Debrecen, Jánosi u. 86. — 4033.**

A PAJTÁSBAN OLVASTUK

KORI-SULI

Olvastuk a Pajtás 86/1. számában a műjégről szóló írást. Mi is szorgos látogatói vagyunk a városligeti jégnek, és nagyon szeretnénk segíteni rajta. Az osztályban még azok is törték a fejüket valami mentő ötleten, akik még soha nm korcsolyáztak. Talán, ha mi, fiatalok és az idősebbek összefognánk, sikerülne megmenteni a jégpályát. Reméljük, hogy a felnőttek is tudomást szereznek erről, s akad majd egy vállalat, vagy néhány brigád, amely társadalmi munkában, vagy bárhogyan tud segíteni. Mi pedig úgy tudnánk enyhíteni a gondon, hogy magasabb árat fizetnénk a belépőjegyért. Mindenesetre kellene valamit csinálni!

Pollák Edit, Lujber Mónika és Sebestyén Krisztina, Budapest, Bocskay u. 51. — 1193.

A műjégpályával kapcsolatban annyit szeretnék írni, hogy több formája lenne a megújítás segítésének. Például lehetne kiadni emléklapot, mondjuk 15 forintért. Akiknek szívügye a korcsolyázás, biztosan vásárolnának belőle. No, és a fővárosi iskolák is rendezhetnének papírgyűjtést vagy egyéb társadalmi munkát vállalhatnának, s az így befolyt pénzt felajánlhatnák a műjég megmentésére.

Tornyos István, Budapest, Füredi park 2—4. — 1144.

STOPPP! PÁLYAVÁLASZTÁS! STOPPP!

A 86/3. számban érdekes összeállítást találtam „Szeretem az állatokat" címmel. Magam is nagyon szeretem az állatokat. Sajnos, mivel emeletes házban lakunk, csak egy papagájom van, habár „Gyuri" az egész család kedvence. A nagymamámnál van falun még két macskám és egy kutyám, de azok nem igazán az enyémek, mivel csak hétvégeken látom őket. Nyolcadik után gimnáziumba szeretnék menni, s utána ha minden sikerül, az állatorvosi egyetemre. Szeretném kérni Önöktől, hogy minél több Pajtásban legyen állatokról készült összeállítás.

Székely Tamás, Pécs, Kodály u. 14. — 7624.

KÖNYVEK A CSODAFÁN

A január 9-i számban érdekes cikkre bukkantam. Megragadta a figyelmemet a „Könyvek a csodafán" című írás. Én is imádom a könyveket. Van úgy, hogy egy-egy könyvet többször is elolvasok és még mindig találok benne újabb és újabb érdekes részeket, amire az első olvasáskor nem figyeltem oda. Elárulom azt is, hogy magam is próbálkozom az írással. Történetem egy fiúról szól, akinek Toldi a példaképe, ő is hozzá hasonló szeretne lenni.

Ehardt Eszter, Leninváros, Lenin u. 9. — 3580.

APRÓ HÍREK

Kostyó Krisztina írja Krasznokvajdáról (Béke u. 12. — 3821):

„Borsod megyéből, egy kicsi — 600 lelkes — faluból írok pajtásaim nevében. Nagy örömünkre e tanév kezdetétől jól felszerelt stúdió működik iskolánkban. A termelőszövetkezet és a tanács támogatásával, a nevelők, a szülők és az úttörők társadalmi munkájáért kapott pénzből vásároltunk a stúdió számára felszerelést és egy személyi számítógépet. Azóta naponta hallhatjuk az iskolarádió műsorát, és kedvükre programozhatnak a számítástechnika iránt érdeklődők. Szeretnénk olyan iskolákkal levelezni, ahol már működik iskolarádió."

Kovács Zsuzsa Nagyalásonyról küldte beszámolóját:

„1986. január 13-a iskolánkban az iskolaszövetkezet születésnapja. E napon nyílt meg kis boltunk, amelyben iskolaszereket, tejet, péksüteményt és édességeket árulunk. A 124 tagú szövetkezetnek az Ajka és Vidéke ÁFÉSZ tette lehetővé az árusítást az iskolában."

Csura Tündétől Tornyospálcáról kaptuk a hírt:

„Immár negyedik alkalommal rendezték meg Tornyospálcán a Madártani szakkör bemutató estjét. Nyolcszáz színes dia elevenítette fel a ricsikai tábor élményeit. A terem bejáratánál becsületkassza állott, mindenki belátása szerint fizetett, avagy nem. A befolyt pénzt természetesen a szakkör felszereléseinek bővítésére fordítják majd."

LEVELEZNÉNK! VÁLASZOLJ!

SZATMÁRI JUDIT, Gyöngyös, Április 4. út 12. II/8. (szalvétát gyűjt); RAFAJ KRISZTINA, Kardos, Gyomai út ? — 5552 (kártyanaptárt, matricát gyűjt); BARI EMMA, Nagykovácsi, Kossuth u. 2. — 2094 (főleg fiúk leveleit várja); CSÁSZÁR SAROLTA, Alsónémedi, Kossuth u. 18. — 2351; HÁRI JUDIT, Zalaegerszeg, Csilla u. 49. — 8900; TÓTH ANDREA, Seregélyes, Zalka M. út 27. — 8111; BUCSI ÉVA, Kenderes, Vörösmarty u. 24. — 5331; KOSTYALIK ARANKA, Albertirsa, Ady E. u. 31. — 2730 (Kagylókat, képeslapot, posztert gyűjt, szeret rajzolni.); SZŰCS ANITA, Székesfehérvár, Berkes F. ltp. 26. — 8000.

A NYUGODT TANULÁST SEGÍTI A BIZTOS PÁLYAVÁLASZTÁS!

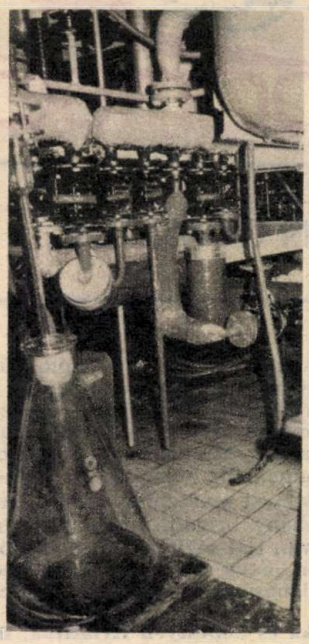

Érdekes, változatos szakmát ajánlunk figyelmetekbe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez biztosítéka gyárunk jó hírnevének itthon és külföldön egyaránt. Már most dönthettek továbbtanulásotokról.

Válasszátok a gyógyszergyártó szakmát!

JELENTKEZZETEK: gyógyszergyártó (vegyész), lakatos, hegesztő, villanyszerelő, esztergályos, csőszerelő szakmunkástanulónak!

A gyógyszergyártó tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük. **Harmadéves, vállalati ösztöndíjas tanulóinkat (legalább közepes tanulmányi eredmény esetén) kb. 1000 Ft juttatásban részesítjük.** A római-parti csónakházunkban sportfelszerelésekről is gondoskodunk.

Címünk:
CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
OKTATÁSI OSZTÁLY
Budapest IV., Tó u. 1–5.
Telefon: 690-900/531-es mellék, és
CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
SZEMÉLYZETI OSZTÁLY
Budapest XXII. (Nagytétény), Bányalég u. 2.
Írásbeli jelentkezés: Budapest Pf.: 49. – 1780.

A BKV 18 SZAKMÁBAN KÉPEZ SZAKMUNKÁSOKAT

A tanulók részére az alábbi juttatásokat biztosítja:
- saját járműveken térítésmentes utazási lehetőség;
- vállalati ösztöndíj (havonta 500–900 Ft) és kollégiumi díjtérítés (havonta 120 Ft);
- napi 4 Ft-ért ebéd;
- két öltöny munkaruha;
- sportolási, szórakozási és üdülési lehetőségek.

Ha a szakmák közül nem tudsz választani, keresd fel a BKV szakmunkásképző osztályát és a jelentkezés előtt kérd ki szakemberünk tanácsát!

Levélben is jelentkezhetsz! Ebben az esetben a válaszlevélben 3 db nyomtatványt küldünk:
- **Nyilatkozatot,** amelyet csatolni kell az iskolai jelentkezési laphoz (vagy a szülői kérelemhez) és elküldeni a megjelölt intézet címére;
- **Adatlapot,** melyet kitöltve címünkre kell visszaküldeni.
- **Értesítést,** amely a jelentkezőnél marad.

Címünk:
Budapesti Közlekedési Vállalat
Oktatási Központ
Budapest X.,
Fehér út 1/c – 1106
Telefon:
187-133/470-es mellékállomás.

HIRDETÉS

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA az 1986/87-es tanévre felvesz általános iskolát végzett **lányokat fonó és szövő; fiúkat textil-gépszerelő, lakatos, villanyszerelő, esztergályos** szakmára szakmunkástanulónak.

TANULMÁNYI IDŐ 3 ÉV. FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Ösztöndíj: a tanulmányi ösztöndíj az eredménytől függően 500—960 Ft; a társadalmi ösztöndíj egységesen 500 Ft havonta, + 100, 150, 200 Ft tanulmányi pótlék.

Juttatások: — 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk (napi háromszori étkezés); — ingyenes kollégiumi elhelyezés; — iskolaköpenyt, füzetcsomagot, tankönyvet, munkaruhát térítésmentesen adunk; — évente kedvezményes vásárlás a gyár termékeiből; — a tanulók részére 50%-os utazási kedvezményt biztosítunk; — a III. éves tanulókat teljesítménybérben foglalkoztatjuk.

A szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőség. A lányokat 160 Ft-os térítés ellenében modern leányszállókon, a fiúkat gyári albérletben helyezzük el.
A továbbtanulásra szakirányú középiskolában lehetőséget biztosítunk.

Jelentkezés:
PTM Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest, Pf. 43. — 1502
Telefon: 662-688

PÁLYAVÁLASZTÓK!

A BUDAPRINT Kelenföldi Textilgyár az 1986/87-es tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat fonó, szövő, kötő; fiúkat textil- és ruházatiipari gépszerelő szakmunkástanulónak 16 éves korig.

FELVÉTELI VIZSGA NINCS! Tanulmányi idő 3 év. Ösztöndíj: a tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően havi 250—800 Ft.

Juttatások:
— társadalmi alapösztöndíj havi 500 Ft, plusz a tanulmányi eredménytől függően 150—250 Ft tanulmányi pótlék a teljes tanulmányi időre;
— kollégiumi elhelyezést valamennyi vidéki tanulónak biztosítunk;
— iskolaköpenyt, munkaköpenyt, munkacipőt, tornafelszerelést, füzetcsomagot a gyár, tankönyvet az iskola ad;
— egész évben kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből.

Szakmunkásvizsga után a kereseti lehetőség 3500—5500 Ft. Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését havi 150 Ft-ért biztosítjuk.

A továbbtanulást támogatjuk.
További részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban.

Érdeklődők részére üzemlátogatást szervezünk.

Cím: BUDAPRINT Kelenföldi Textilgyár
személyzeti-oktatási osztály,
Budapest XI., Budafoki út 111—113. — 1117.
Telefon: 868-955/191 mellék.

FIGYELEM!

Az 1986/87-es tanévre 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett **lányokat szövő szakmára** beiskolázunk szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; 200 Ft kiemelt szakmapótlék; tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50—450 Ft, II. évben 50—540 Ft, III. évben 50—820 Ft.

Fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, géplakatos, textilipari gépszerelő szakmára iskolázunk be szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50 Ft-tól 400—500 Ft II. évben 50 Ft-tól 500—600 Ft, III. évben 50 Ft-tó 800—900 Ft.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 4 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5 százalék szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4500—7500 Ft/hó; a többi munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset.

A továbbtanulást támogatjuk!

Jelentkezni lehet személyesen: hétfőtől csütörtökig, 8—15 óráig, a személyzeti osztályon.
PATEX Angyalföldi Szövőgyár, Budapest XIII., Fáy u. 81—83. — 1135.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.
Cím: Budapest, Pf. 391. — 1394.

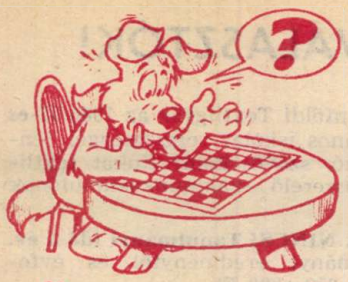

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI:
HORVÁTH ANNAMÁRIA

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: **1986. március 20.**

Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. **A borítékra vagy a levelezőlapra írd rá: TÖPRENGŐ.**

Különböző újságcímeket és hírügynökségi emblémákat láttok itt – némelyikkel már bizonyára találkoztatok. Melyik országból valók?

SAKK

Mai feladványunk érdekessége, hogy szerzője, Flórián Tibor nemzetközi mester, valaha diákkorában, 13 évesen készítette. Fehérrel két (2) lépésben kellene mattot adni, csak az ő kezdőlépését kell megfejtésül beküldeni. Remélhetőleg a mai 13 éveseknek nem jelent ez túl nehéz feladatot!

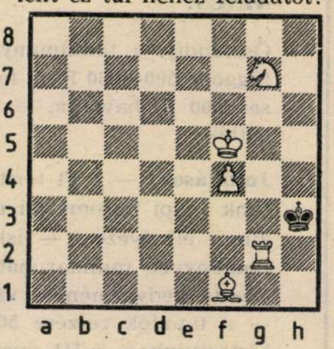

A január 9-én közölt feladvány megoldása: 1. Ba8-al! Fehér áldozza bástyáját, csak az a lépés vezet eredményre, más kísérletre, bármilyen erősnek tűnjék is az, van feketének védelme. — A megfejtők közül jutalmat nyertek: Ladjánszky Katica (Budapest). Merényi János (Sárospatak) és Varga László (Újszász).

Földeák Árpád

KAKUKKTOJÁS: Az alábbi magyar megyék közül az egyik kilóg a sorból. Melyik az, és miért nem illik a társai közé?

SZOLNOK MEGYE
HEVES MEGYE
TOLNA MEGYE
BÉKÉS MEGYE
HAJDÚ-BIHAR MEGYE

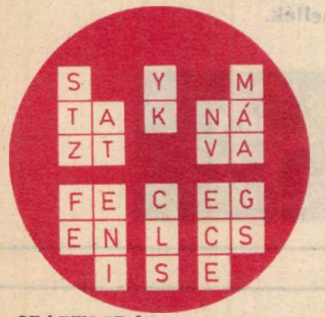

SZÓTÖREDÉK. Az ábra szótöredékeiből rakj össze egy ötször-öt kockából álló négyzetet úgy, hogy a betűkből folyamatosan olvasva egy közmondás alakuljon ki! Hogy szól ez a közmondás?

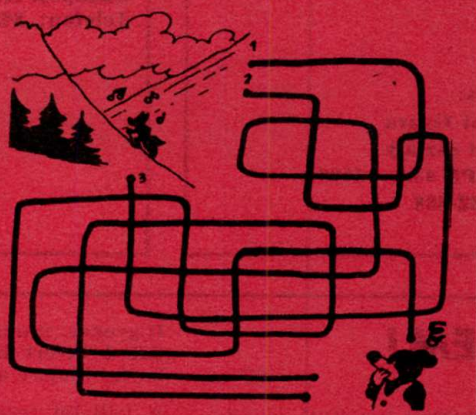

LABIRINTUS: Melyik úton jut el Múzó a hegytetőre?
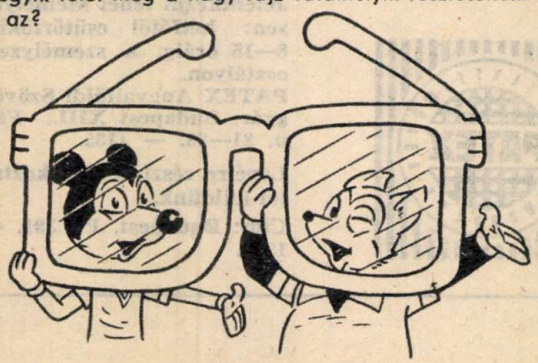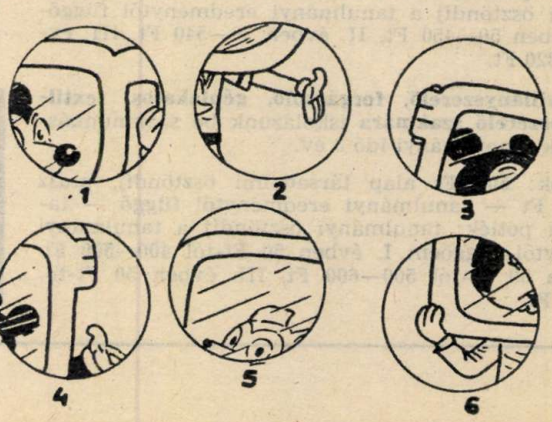
CSAK AZ EGYIK. A hat, körbe zárt ábrarészletből csupán az egyik felel meg a nagy rajz valamelyik részletének. Melyik az?